34- AV, KESILEN VE ETÎ YENEN HAYVANLAR BAHSÎ
1- Ögretilmis Köpeklerle Avlanma Babi
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
2- Av Kendisinden Kaybolduktan Sonra Onu Bulan Kimse Babi
3- Yirtici Hayvanlardan Her Azi Dislinin ve Kuslardan Her Pençelisini Yenmesinin Haram Kilinmasi Babi
4- Denizin Ölülerinin Mübah Kilinmasi Babi
Bu Hadisden Çikarilan Hükümler:
5- Ehli Esek Etlerinin Haram Kilinmasi Babi
Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:
6- At Etlerinin Yenmesi Hakkinda Bir Bab
7- Kelerin Mubah Kilinmasi Babi
8- Çekirgenin Mubah Kilinmasi Babi
9 - Tavsanin Mubah Kilinmasi Babi
Bu Hadisden Çikarilan Hükümler:
10- Avlanmada ve Düsmana Karsi Kendisinden Yardimlanilan Seyin Mubah Olusu ve Tas Atmanin Keraheti Babi
Hadis-i Serif Su Hükümleri de Ihtiva Eder:
11- Kesmeyi ve Öldürmeyi Güzel Becerme ve Biçagi Keskinlemeyi Emir Babi
12- Hayvanlari Hapsederek Öldürmenin Yasaklanmasi Babi

34- AV, KESILEN VE ETÎ YENEN HAYVANLAR BAHSÎ

1- Ögretilmis Köpeklerle Avlanma Babi

1- (1929) Bize Ishak b. Ibrahim El-Hanzalî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Cerir, Mansur'dan, o da Ibrahim'den ,o da Hemmam b. Haris'den, o da Adiyy b. Hâtim'den naklen haber verdi Adiyy söyle demis:
— Ya Hesuîeîlah ben ögretilmis köpekleri sahyorunida bana (av) tutuyorlar. Üzerine besmelede çekiyorum dedim. Bunun üzerine «Ögretilmis köpegini saldigin üzerine besmelede çektigin vakit ye!» boyarda.
— Ya avi öldürürlerse? dedim.
«isterlerse öldürsünler (ama) onlarla beraber olmayan köpek onlara istir rak etmemek sartiyle» buyurdu. Kendilerine:
— Bir de ben ava ok atiyor ve vuruyorum, dedim.
«Ok atar da hayvani delerse onu yel Genisligine isabet ederse onu yeme!» buyurdular.

2- (...) Bize Ebû Bekr b. Ebi Seybe rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibni Fudayl, Beyan'dan, o da Sa'bi'den ,o da Adiyy b. Hâtim'den naklen rivayet etti. (Söyle demis): Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seliem) 'e sordum:
— Biz bu köpeklerle av avlayan bir kavimiz, dedim. Bunun üzerine: «Ögretilmis köpeklerini saldigin üzerlerine besmelede çektigin vakit senin içîn tuttuklari avdan ye! Velevkî Öldürmüs olsunlar. Ancak köpek (avdan) yerse o baska! O yerse sen yeme. Çünkü avi sadece kendisi için tutmus olmasindan korkarim. Onlara baska köpekler karisirsa (o avdan) yeme!» buyurdular.
«Köpegini asldiginda besmele de çektinse ye. Eger köpek avdan ye-misse sen yeme çünkü o sadece kendisi için tutmus demektir.» buyurdu.
— Ya köpegimle beraber baska bir köpek bulurda avi hangisi tuttu bilemezsem? dedim.
«Yine yeme. Sen ancak kendi köpegin üzerine besmele çektin baskasina besmele çekmedin» buyurdular.

(...) Bize Yahya b. Eyyub da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnü Uley-ye rivayet etti (Dedi ki): Bana Su'be de Abdullah b, Ebî's-Sefer'den naklen haber verdi. (Demis ki): Sa'bi'yi söyle derken isittim. Ben Adiyy b. Hatim'i sunu söylerken dinledim: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sel-lem)'e okun hükmünü sordum... Ve yukarki hadîsin mislini nakletmis tir.

(...) Bana Ebû Bekr b. Nafi'el-Abdî de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Gunder rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abdullah b. Ebî's-Sefer rivayet etti. Su'be'nin bir takim insanlardan da rivayet ettigine göre Sa'bî'den rivayet olunmus. (Demis ki): Ben Adîyy b. Hâtimi dinledim: «Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e okun hükmünü sordum dedi...» Râvî yukarki gibi rivayet etmistir.

4- (...) Bize Muhammed b. AbdiIIah b. Numeyr de rivayet etti.
(Dedî ki): Bize babam rivayet etti; (Dedi ki): Bize Zekeriyya, Âmir'den, o da Adîyy b. Hatim'den naklen rivayet etti. (Söyle demis): ResulüIIah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e ok avinin hükmünü sordum da:
«Keskinligine isabet ederse onu ye! enîsligine Isabet ederse o hayvan ezilerek Ölmüstür.» buyurdu. Kendisine köpegin avini sordum:
«Senin için tutarda avdan yemezse onu ye! çünkü o hayvanin kesilmesi tutulmasindan ibarettir. Avin yaninda baska bir köpek bulur da kendi köpeginle beraber tutmus olmasindan kor karsan avi da öldürmüsse yeme! Çünkü, sen yalniz kendi köpegin üzerine besmele çektin baskasinin üzerine onu anmadin.» buyurdular.

(...) Bize Ishak b. Ibrahim dahî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Isa b. Yunus haber verdi. (Dedi kî): Bize Zekeriyya b. Ebî Zaide bu isnadla rivayette bulundu.

5- (...) Bize Muhammed b. Velid b. Abdilhamîd de rivayet etti. (Dedi ki): Muhammed b. Ca'fen rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be, Saîd b. Mesruk'dan rivayet etti. (Demis ki): Bize Sa'bî rivayet etti. (Dedi ki): Adiyy b. Ha timi dinledim (bu zat Nehraynde bizim gidip geldigimiz ve düsüp kalktigimiz bir komsumuzdu) Adiyy Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellemfe sormus:
— Ben köpegimi saliyorum. Sonra köpegimle beraber avi tutmus bir köpek buluyorum. Hangisinin tuttugunu bilmiyorum demis. Efendimiz:
«O halde yeme. Çünkü sen ancak kendi köpegin üzerine besmele çektin, baskasi üzerine çekmedin» buyurmuslar.

(...) Bize Muhammed b. Velid dahî rivayet etti. (Dedi ki): Muham-med b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be, Hakem'den, o da Sa'bi'den, o da Âdiyy b. Hâtim'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sel-lem)'den naklen bunun mislini rivayet etti.

6- (...) Bana Velid b. Sûca'es-Sekûnî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ali b. Müshir, Asim'dan, o da Sa'bî'den, o da Adîyy b. Hâtim'den naklen rivayet etti. (Söyle demis): Bana Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'
«Köpegini saldigin vakit hemen üzerine besmele çek. Sayet senin Için tutarda ava diri Iken yetisirsen, onu kesiver. Öldürmüs de ondan yememis oldugu halde yetisirsen onu ye! Köpeginle beraber baska bîr köpek bulur san avi da Öldürmüsse yeme. Çünkü onu hangisinin öldürdügünü bilmezsin. Okunu atarsan besmeleyi çekiver. Eger av senden bir gün kaybolur da onda senin okunun eserinden baska bir sey bulamazsan dilersen ye! Avi suda bogulmus bulursan yeme!» buyurdular.

7- (...) Bize Yafaya.fa. Eyyub rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abdullah b. Mübarek rivayet etti (Dedi ki): Bize Âsim, Sa'bi'den, o da Adiyy b. Hatim'den naklen haber verdi. (Söyle demis): IUsulüUah (Sallallahü Aleyhi ve SeUem)'e avin hükmünü sordum:

«Okunu attigin zaman üzerine besmele çekiver. Avi öldürmüs bulursan ye! Ancak onu suya düsmüs bulursan o baska! Çünkü onu sunu öldürdü yoksa senin okunmu bilemezsin.»
Bu rivayetleri Buhâri «Kitabu'z-Zebâihi ve's-Sayd»'da bazisini «Taharet» ve «Büyü» bahislerinde; Tirmizî, Nesâi ve 1bn-i Mâce «Saydi» bahsinde tahric etmislerdir. Bu ve emsali hadisler Avlanmanin mubah olduguna delildirler. Avcilik kitap, sünnet ve icma-i ümmetle mesru'dur. Kitaptan delili ... (Ihramdan çiktiginiz zaman avlanabilirsiniz) ayeti kerimesidir. Kadi lyâz : «Avcilik istifâde ve ihtiyaç için yapilirsa mubahtir, demis kayf için avlanmanin mubah olup olmadiginda ulemanin ihtilaf ettiklerini söylemistir. 1mam Mâlik eglence için fakat yine de istifâde niyetiyle avlanmayi kerih görmüs. Leys ile Ibnû Abdi-1 Hakem ise caiz oldugunu söylemislerdir. Fakat avi kesmek niyetiyle vurmamissa yenilmesi haram olur. Çünkü bu fiil yer yüzünde fesad çikarmak ve bos yere nefis telef etmek hükmüne girer. Halbuki Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) hayvanin ancak yemek için öldürülmesine müsaade buyurmus, fazla av avlamayi yasak etmistir.

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Ulema avcinin köpegini ava salarken ve hayvan kesilirken besmele çekilecegine ittifak etmis yalniz bunun vacip mi yoksa sünnetmi oldugunda ihtilâfa düsmüslerdir. îmam Safiî ile bir cemaata göre besmele sünnettir. Unutarak veya kasden çekilmese av ve kesilen hayvan yenir. Imam Malik ile imam Ahmed'in birer kavilleride budur. Zâhîrî1er'e göre besmele ister unutarak ister kasden terk edilsin, avlanan ve kesilen hayvan yenmez. Yirtici hayvanlarla yapilan avlarda imam Ahme d'in sahih kavli de budur. Mezkûr kavi! lbni Sîrîn ile Ebû Sevr 'den rivayet olunmustur.
Imam Azam, imam Malik, Sevrî ve Cumhur ulemaya göre besmele unutularak terk edilirse kesilen hayvan ve avlanan av yenilir. Kasden terk edilirse yenmez Safiilerce sahih olan kavle göre besmeleyi bilerek terk etmek mckrûhdur.
2- Ögretilmis köpegin avi tutarak öldürmesi onu kesmek hükmündedir. Yani o av yenir. Köpek tuttugu avdan yerse ögrenmis sayilmaz.
Hanefîlerle Sâflîler'in mezhebi budur. Onlara göre köpegin ögrenmesi tuttugu avi yememekle bilinir. Ve avin mubah olmasi için köpegin ondan yememesi sarttir. îmam Ahme d'le îshak'm, Ebu, SevrîbnüMünzir ve Dâvûd-u Zahir î'nin kavilleri de budur, îmam Mâlik'e göre köpegin tuttugu avdan yememesi sart degildir. Bu Imam Safii'den de zayif bir kavvil olmak üzere rivayet edilmistir. îmami Malik'in kavli sahabeden Selmânî Farisi, Sa'd b. Ebî Vakkâs Alî b. Ebi Talib, Abdullah b, Ömer ve Ebû Hüreyre hazerati ile tabiînden Said b. Müseyyeb, Süleyman b. Yesar, Hasam Basrî ve Zührî 'den rivayet olunmustur.
3- Okla avlanan hayvan okun keskin tarafiyle vurulmussa yenir. Keskin tarafiyle vurulmamissa yenmez. Ulema hadîsde geçen «Mi'râd» kelimesinin tefsirinde ihtilaf etmislerdir. Bazilarina göre «Mi'râd» bir tarafinda demir bulunan sopa yahut agir agaç demektir. Nevevî: «Bu kelimenin tefsirinde sahih olan söz budur» diyor. Herâvî: «Mi'râd tüysüz ve arkaliksiz oktur.» demis. Bir takimlari bundan murat ortasi kalin iki ucu sivri çubuk oldugunu söylemislerdir. Dört mezhebin imam-lariyle cumhura göre bir kimse «Mi'râd» denilen aletle avlanirda hayvani onun keskin tarafiyle vurarak öldürürse yenmesi helâl, kaim tarafiyle öldürürse haram olur. Delilleri bu hadisdir. Sam fukahasmdan Mekhûl, Evzâî ve baskalari Mi'rad'la vurulan avin mutlak sureta te helâl oldugunu söylemislerdir.
4- Diri olarak ele geçirilen av ancak kesmekle helâl olur. Bu hususi da ulemanin ittifaki vardir, ölmesine ramak kalmis yani bogazi kesilmis yahut bagirsaklari çikmis da hemen Ölmek üzere bulunan bir av kesilmeden de ynilebilir. Yalntz hayvana eziyyet olmasin diye bir an evvel ölmesini te'min için kesilmesi müstehab olur.
5- Av köpeginin yaninda onunla beraber salinmayan baska bir köpek bulunursa o av yenmez. Çünkü hangisinin tuttugu bilinmez. Hadisin bu cümlesi mühim bir kaideyi beyan etmektedir. Kaide sudur:
Kesilen hayvani mubah kilan kesme hususunda sek süphe hasil olursa o hayvan yenmez.
6- Suda bogularak ölen av yenmez. Bunun haram oldugunda bütün ulema müttefiktir.

(1930) Bize Hennad b. Seriyy rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnû Mübarek, Hayve b. Sureyh'dan rivayet etti. (Demis ki): Ben Rabîa b. Yeriz ed-Dimeskî'yi sunu söylerken isittim: Bana Ebû Idris Âizullah haber verdi. (Dedi ki): Ebû Sa'lebete'l-Huseni'yî söyle derken isittim: — Resûlüllah (Sallallakü Aleyhi ve SeîlemJ't gelerek: Ya Resûlellah! Biz ehli kitap bir kavmin topragindayiz. Onlarin kaplarindan yiyoruz. Bir de av yerindeyiz, yayimla avlaniyorum, ögretilmemis köpegimle de avlaniyorum. Binaenaleyh bundan bize neyin helal oldugunu bana haber ver. dedim.
«Söyledigin ehli kitap bîr kavmin topraginda bulunusunuz, kaplarindan yemeniz meselesi (nin cevabi) sudur. Baskasini bulursaniz onlarin kaplarindan yemeyin! bulamazsaniz o kaplari yikayin sonra onlardan yeyîn. Zikrettigin av yerinde bulunman meselesine gelince: Yayinla elde ettigin avrn üzerine besmele çek sonra yel Ögretilmis köpeginle elde ettigin ava dahi besmele çek sonra ye. ögretilmemis köpeginle elde ettigin ve kesme-ye yetistigin avi da ye!» buyurdular.

(...) Bana Ebû't-Tâhir de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnü Vehb haber verdi. H.
Bana Züheyr b^ Harb dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize El-Mukrl rivayet etti. Her iki ravi Hay ve'den bu isnadla Ibnü Mübarek'in hadisi gibi rivayette bulunmuslardir. Su kadar varki tbnû Vehb hadîsinde yay avini zikretmemistir.
Bu hadisi Buhârî «Zebayih» bahsinde; Ebû Dâvûd ile Nesâî ve Ibnû Mâce «Kitâbu's-Sayd»'da; Tirmizî «Siyer» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir. Hz. Ebû Sa'lebe «Bize ehli kitap bir kavmin topragindayrz» sözüyle Sam'i kastetmistir. Arab kabilelerinden bazilari Sam'a yerlesmis ve Hiristiyanligi kabul etmislerdi, Gassân ve Huzâa kabileleri bunlardandir. Ebû Sa'lebe (Radiyaüahû anh.) iki mes'ele sormustur. Bunlardan birincisi ehli kitabin kaplarindan yeyip içmenin helâl olup olmadigidir. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) buna:
«Baskasini bulursaniz onlarin kaplarindan yemeyin! bulamazsaniz onlari yikayin da öyle yiyin» diye cevab vermistir. Bu tafsilât baska kab bulduklari zaman ehli kitabin kaplarini kullanmanin mekruh olmasini iktiza eder. Halbuki fukaha ehli kitabin kaplarindan baskasi bulunsun bulunmasin yikamak sartiyle bu kaplardan yeyip içmenin kerahetsiz caiz oldugunu söylemislerdir. Bu mes'elenin cevabi -sudur: Yasaklanmadan murad içerisinde domuz et pisirilen kaplarla sarap kaplaridir. Bunlar yikandigi halde kullanilmasinin yasak edilmesi igrençliginden ve pislik konmak için hazirlanmis olduklarmdandir. Fukahanm muradi ise, küffâ-nn ekseriyetle necasette kullanmadiklari kaplaridir.
Bu meseleyi Allâme Aynî söyle tahkik etmistir: «Ebû Sa'1ebe hadîsinde zahir asla tercih edilmistir. Çünkü esas ehli kitap ile mecûsilerin kaplarinin temiz olmasidir. Bununla beraber baskasi bulunmazsa bu kaplari yikarak kullanmak emir buyurulmustur. Dogrusu sudur ki; pis oldugu tahakkuk edinceye kadar hüküm asla göre verilir. Hadise cevap vermeye ondan sonra ihtiyaç messeder. Hadîse iki cevap verilmistir:
1-Yikama emri ihtiyat içindir. Yani yikamak müstehabdir.
2- Hadisden murad kaplarin pis oldugu muhakkak, bulunduguna göredir. Ebû Dâvud 'un rivayetinde: «Biz ehli kitab ile komsu yasiyoruz. Onlar tencerelerinde domuz pisiriyor, kaplarindan sarap içiyorlar.» buyurulmasida buna delalet eder. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Baskasini bulursaniz onlarin kaplarindan yiyip içmeyin bulamazsaniz su ile yikayin ondan sonra yiyip Için» buyurmustur.
Ikinci mesele: Yayla ve Ögretilmis yahut Ögretilmemis köpekle avlanmadir. ResûlMlab (Sallallahü Aleyhi ve Seîîem)'in bu suale verdigi cevap-dan su hükümler çikarilmistir.
1- Üzerine besmele çekmek sartiyîe yayla avlanmak caizdir.
2- Besmele sarttir.
3- Köpegin ögretilmis olmasi lâzimdir. Bu köpegin getirdigi avin yenmesi için köpegi salarken üzerine besmele çekmek sarttir. Ögretilmemis köpegin getirdigi av diri olarak ele geçer de kesilirse yenir. Aksi tak-!tirde

yenmez.
4- Hadisi Serifde köpek mutlak zikredilmistir. Binaenaleyh beyaz siyah vs. her renkdeki köpege sâmildir. Imam Ahmed kara köpekle -ögretilmis bile olsa avlanmak caiz degildir demistir. Hadisi serif onun aleyhine delildir.
5- Köpekle avcilikta iki sart dermeyan edilmistir. Biri köpegin Ögretilmis oimasi digeri besmele. Binaenaleyh bir kimse ögretilmemis köpegi ava salsa yahut ögretilmis köpegi besmelesiz gönderse yahut kendinin salmadigi bir köpek ona av getirse bu avlar ancak kesilmek suretiyle helal olur.

2- Av Kendisinden Kaybolduktan Sonra Onu Bulan Kimse Babi

9- (1931) Bize Muhammed b. Mihran Er-Kâzi rivayet etti. (Dedi ki) Bize Ebû Abdullah Hammâd b. Hâlid el Hayyad, Muaviye b. Salih'den o da Abdurrahman b. Cübeyr'den, o da babasindan, o da Ebû Sa'lebe'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den naklen rivayet- etti. (Söyle buyurmuslar):
«Olcvnu attigin zaman av senden gâib olur da arkasindan yetisirsen kokmadikça onu ye!

10- (...) Bana Muhainnied b. Ahmed b. Ebî Halef de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ma'n b. Isa rivayet e(ii. (Dedi ki): Bana Muâviye, Ab-durrabman. b. Cübeyr b. Nüfeyr'den o da babasindan, o da Ebû Sa'iebe'-den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)den üç günden sonra avina yetisen hakkinda:
«Öyle ise kokmadikça onu ye!» buyurmuslar.

11- (...) Bana Mubammed b. Hatim dahi rivayet etfi. (Dedi ki): Bize Abdurrahman h. Mehdî, Muaviye b. Salih'den, o da Alâ'dan, o da Mckhûl'den, o da Ebû Salebet'el Husenî'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) 'den naklen av hakkindaki hadisini rivayet etti. Sonra Ilmi Hatim sunu söyledi: Bize Ibnî Mehdi Muâviye'den o da Abdurrahman b. Cübeyr ile Ebû'z-ZaJiiriyye'den o da Cübeyr b. Nüfeyr'den o da Ebû SaJlelete-l'HuseniJden Âlânin hadîsi gibi rivayette bulundu. Yalniz o kokusunu zikretmedi de köpek hakkinda söyle dedi:
«Onu üç günden sonra ye meger ki kokmus ola; o taktirde onu birakî» Bu hadisdeki yasaklama kerahat-i tenzihiye manasina hamledilmis-tir. Çünkü kokmanin bir seyin haram kilinmasinda tesiri yoktur; 1bn-ü Melek: «Peygamber {Sallallahü Aleyhi ve Sellem) efendimizin kokusu degismis bir yemek yedigi rivayet olunmustur.» diyor. Nevevî de sunlari söylemistir: «Kokmus yemegi yemekten nehiy tahrim degil tenzih manasina hamledümistir. Sair kokmus etlerle yiyecekleri yemek de mekruh olup haram degildir. Meger ki zararindan korkmus ola. Bazi ulemâmiz kokmus etin haram oldugunu söylemisi erse de bu kavil zayiftir.

3- Yirtici Hayvanlardan Her Azi Dislinin ve Kuslardan Her Pençelisini Yenmesinin Haram Kilinmasi Babi

12- (1932) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Ishak b. Ibrahim ve Ibni EM Ömer rivayet ettiler. (Ishâk) «Ahberenâ» dedi. ötekiler: «Bize rivayet etti» tabirini kullandilar. (Dediler ki): Bize Süfyân b. Uyeyne, Zührî'-den, o da Ebû Idrîs'den, o da Ebû Sa'Iebe'den naklen rivayet etti. (Söyle demis): Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yirtici hayvanlarin azi dislilerini yemekten nehiy buyurdu.
Ishâk ile tbnû Ebi Ömer kendi hadislerinde su cümleyi ziyade ettiler. Zühri dedi ki: Ama biz bunu Sam'a gelinceye kadar isitmedik»

13- (...) Bana Harmele b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnû Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bana Yûnus, Ibni Sihab'dan o da Ebû Idris el-Havlâni'den naklen haber verdi ki Ebû tdris, Ebû Sa'lebetel Hu-senî'yi sunu söylerken isitmis: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yirtici hayvanlardan azi dislileri yemekten nehiy

buyurdu.
Ibnü Sinâb demis ki: «Ben bunu Hicazdaki ulemamizdan isitmedim. Nihayet bana Ebû Idris rivayet etti. Kendisi Samlilarin fukahasindan idi»

14- (...) Bana Harun b. Saîd El-Eyli de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnû Vehb rivayet etti. (Dedi ki): Bize Amr (yani tbnül-Haris) haber verdi. Ona da tbnü Sihab, Ebû Idris El-Havlânî'den, o da Ebû Sa'Iebetel Husenî'den naklen rivayet etmis ki: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sel-lem) yirtici hayvanlardan her azi disliyi yemeyi yasak etmis.
(...) Bana bu hadisi Ebû't-Tahir de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnû Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bana Malik b. Enes ile Ibni Ebî Zi'b, Amr b. Haris, Yûnus b. Yezid ve baskalari haber verdi. H. Bana Muhammed b. RâfV ile Abd b. Humeyd, Abdurrezzak'dan o da Ma'mer'den naklen rivayet ettiler. H.
Bize- Yahya b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Yûsuf b. Mâci-sûn haber verdi. H.
Bize Hulvanî ile Abd b. Humeyd, YaTtub b. Ibrahim b. Sa'd'dan rivayet ettiler. (Demis ki): Bize babam, SâÜh'den rviâyet etti. Bu râvîlerin hepsi bu isnadla Zührî'den Yûnus ve Amr'm hadisleri gibi rivayette bulunmus. Hepsi yemeyi zikretmistir yalniz Salih ile Yûsuf müstesna. Zîra onlarin hadisi: «Yirticilarin her azi dislisinden nehiy buyurdu» seklindedir.

15- (1933) Bana Züheyr b. Harb rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ab-durrahman (Yani Ibni Mehdi) Malik'den, o da Ismail b. Ebî Hakîm'dcn, o da Abide b. Süfyaii'dan, o da Ebû Hüreyre'deii o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellerimden naklen rivayet etti: «Yirticilardan her azi dîs-ÜnIn yenmesi haramdir» buyurmuslar.

(...) Bana bu hadisi EbiVt-Tahir de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibni Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bana Malik b. Enes bu isnadîa bu hadisin mislini liaber verdi.

16- (1934) Bize übeydullah b. Muâz El-Anbcrî rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be, Hakem'den, o da Ibnû Abbas'dan naklen rivayet etti. (Söyle demis): Resûlüllab (Sallallahii Aleyhi ve Sellem) yirticilarin her azi dislisinden ve kuslarin her pençelisinden nehiy buyurdu.

(...) Bana Haccâc b. Sâir de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Sehl h. Hamniad rivayet etti. (Dedi ki): Bize Sirbe bu isnadîa bu hadisin mislim rivayet eyledi.

(...) Bize Ahmed b. Ilanbcl do rivayet etti. (Dedi ki): Bize Süleyman b. Davud rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Avâne rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hakem île Ebû Bisr, Meymûn b. Mihrân'dan, o da îbnû Abbas'dan naklen i-ivâyet ettiler ki: ResûîüIIah (SaUallabü Aleyhi ve Seîîem)jitUci-lann her azi dislisinden ve kuslarin her pençelisinden nehîy buyurmus.

(...) Bize Yahya b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hüseyni, Ebû Bisr'den naklen haber verdi. H.
Bize Ahmed b. Hanbeî de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hüscym rivayet etti. Ebû Bisr demis ki: Bize Meymûn b. Mihrân, îbnû Abbas'dan naklen haber verdi. îbnû Abbas ise Nehiy buyurdu» demis. H. Bana Ebû Kâmil el-Cahderî dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Avâne, Ebû Bisr'den. o da Meymûn b. Mihran'dan, o da Ibnû Abbas'dan naklen rivayet etti. Ibiiü Abbas Su'be'nin Hakem'den rivayet ettigi hadis gibi: «Resûlül-lah (Sallallahü Aleyhi ve Selleni) n'ehIy buyurdu.» demis.
Bu hadîsin Ebû Sa'lebe rivayetini Buhârî «Zebayih» ve bahislerinde; Ebû Dâvud, Tirmizi ve Ibnû Mâce «Sayd» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir.
Hadisin ie'vilinde ulema ihtilaf etmislerdir. Küfe ulemasi ile Imam Safii bundaki nehyin tahrim ifade ettigine kail olmuslardir. Binaenaleyh onlara göre yirtici hayvanlarin azi disleriyle avlananlari ve kuslarin pençeleriyle

avlananlari yenmez. Imam Safiî bu umûmdan yalniz Sirtlanla Tilkiyi istisna etmistir. Çünkü bu hayvanlarin azi disleri zayifdir. Fakat Bedreddin-i Aynî, Safiî 'nin bu ta'lilini nasb mukabilinde oldugu için fâsid görmüstür.
îbnü Kassar: «Bu had'isdeki nehiy Imam Ma1ik'e göre kerahate hamle d ilm istir. Buna delil yirtici hayvanlar domuz gibi haram kilinmamislardir. Zira onlar hakkinda ashab ihtilaf etmislerdir. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellemfin sirtlanin yenmesine cevaz verdigi rivayet olunmustur. Bu hadisi Hâkim, Hz. Câbir'den rivayet etmis ve isnadinin sahih oldugunu söylemisdir. Sirtlan azi disli bir hayvandir. Bu gösterir ki Peygamber yirtici hayvanlarin her azi dislisini haram kilmakla keraheti kasdetmistir» diyor.
Hasili Atâ b. Ebî Bebah, îmam Malik, Imam Safii, Imam Ahmed ve Ishâk sirtlan yemeyi mubah görmüslerdir. Zahirilerin mezhebi de budur.
Hasan-i Basrî, Saîd b. Müseyyeb. Evzâî Sev-t i, Abdullah b. Mübarek, Ima m-i Âzam, imam Ebû Yûsuf ve Imam-i Muhammed sirtlanin yenilmeyecegine kaildirler. Delilleri bu hadistir. Hadîsi serif umumiyle bütün azi dislilere samildir ki, sitlanda onlardan biridir. Cabir hadisi meshur degildir. Bir de o hadis sirtlanin yenilmesi helâl oldugunu, babimizin hadîsi ise haram oldugunu gösteriyor. Kaide icâbi haram bildiren hadîs ihtiyaten tercih olunur. Câbir hadisinin mensuh oldugunu söyleyenler de vardir.

4- Denizin Ölülerinin Mübah Kilinmasi Babi

17- (1935) Bize Ahmed b. Yûnus rivayet etti. (Dedi ki): Bize Zü-heyr rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû'z-Zübeyr Câbir'den (rivayet etti.) H.
Bize bu hadîsi Yahya b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Hayseme, Ebû'z-Zübeyr'den o da Câbir'den naklen ha'aer verdi. Câbir söyle demis:
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bizi gönderdi üzerimize de Ebû Ubeyde'yi kumandan tayin etti. Kureysin bir kervani üe karsilasacaktik. Bize azik olarak bir dagarcik kuru hurma verdi baskasini bulamadi. Ebû Ubeyde bize birer hurma yeriyordu. (Ebû'z Zübeyr) diyor ki: Ben bununla ne yapiyordunuz diye sordum.
— Onu çocugun emdigi gibi emiyor; sonra üzerine su içiyorduk. Bu bize o gün geceye kadar yetiyordu. Bir de sopalarimizla selem agacini yapragini silkiyor sonra onu su ile islatarak yiyorduk -dedi- (ve devamla) sunlari söyledi:
— DenIz boyuna gittik derken denizin boyunda bize yüksek kum tepesi seklinde bir sey yükseldi. Ona vardik. Bir de ne görelim. Balina denilen hayvan!.. Ebû Ubeyde:
— Bu iasedir, dedi. Sonra:
— Hayir. Biz Resûlüllab (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in elçileriyiz ve Allah yolundayiz, siz muztar da kaldiniz. Bimaenaleyh yeyin! dedi. Artik onun yaninda bir ay "kaldik. Üç yüz kisi idik. Hattâ semizledik. Vallahi kendimizi onun gözünün içinden testilerle iç yagi aldigimizi görmü-sümdür. Ondan öküz gibi (yahut öküz kadar) parçalar kesiyorduk. Gerçekten Ebû Ubeyde bizden on üç kisi alarak bu hayvanin gözünün içine oturttu. Onun kaburgalarindan bir kaburga alarak dikti. Sonra berabe-rimizdeki en büyük deveyi semerledi ve deve onun altindan geçti. Onun çtinden çt haslamalari yaptik. Medine'ye geldigimiz vakit. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e giderek onu kendisine anlattik da:
«O Allah'in sîzin için çikardigi bîr riziktir. Yaninizda onun etinden bir sey yar mi? btze de tatdirin.» buyurdular. Bunun üzerine KesûlüIlah (Salîalîahü Aleyhi ve Sellem/e ondan bir parça gönderdik; o da yedi.

18- (...) Bize Abdûl-Cebbâr b. Aiâ' rivayet etti. (Dedi ki): Bize Siifyân rivayet etti. (Dedi ki): Anir, Cabir b. Abdillah'i söyle derken isitmis:
— Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bizi üç yüz süvari olarak gönderdi. Kumandanimizda Ebû Ubeyde b. Cerrah idi. Kureysin bir kervanini gözetiyorduk. Bu sebeple sahilde yarim ay kaldik. Siddetli bir açliga maruz kaldik. Hattâ siikilmis yaprak yedik. Bundan dolayi (ordumuza) yaprak ordusu denildi. Derken deniz bize balina denilen bir hayvan atti. Ondan yarini ay yedik. Yagi ile de yaglandik Hattâ vücutlarimiz kendine geldi. Ebû

Ubeyde onun kaburgalarindan bir kaburga alarak dikti. Sonra ordudan en uzun bir adani ve en uzun bir deve bakti da adami o deveye bindirdi. Ve altindan geçti. Balinanin gözünün içine bir kaç kisi oturdu. Gözünün içinden su kadar testi yag çikardik. Yanimizda bir dagarcik kuru hurma vardi. Ebû Ubeyde (bundan) herbirimize birer fiske veriyordu. Sonra birer tane vermeye basladi. Hurma bitince onun kaybettigini bulduk.

19- (...) Bize Abdulcebbar b. Aiâ, rivayet etti. (Dedi ki): Bize Süfyân rivayet etti. (Dedi ki): Amr Câbir'I yaprak ordusunda söyle derken dinlemis:
— Gerçekten bir adam üç tane deve bogazladi, sonra üç daha, sonra Üç daha... Sonra onu Ebû Ubeyde nehyetti.

20- (...) Bize Osman b. Ebi Seybe de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abde (yani ibnü Süleyman) Hisâm b. Urve'den ,o da Vehb b. Keysân'-dan, o da Câbir b. Abdillah'dan naklen rivayet etti (Söyle demis): Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellein.) bizi üç yüz kisi oldugumuz halde gönderdi. Yiyeceklerimizi boy unlarimizda tasiyorduk.

21- (...) Bana Muhammed b. Hatim de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abdurrahman b. Mehdi, Mâlik b. Encs'den, o da Ebû Nuaym Vehb b. Keysân'dan naklen rivayet etti ona da Câbir b. Abdillah haber vermis. (Demis ki):
— Rcsûîüllah (Sallallahü Aleyhi ve SeUem) üç yüz kisilik bir müfreze Sonelerdi. Üzerlerine de Ebû Ubeyde b. Cerrâh'i kumandan tayin etti derken yiyecekleri bitti ve Ebû Ubeyde yiyeceklerini bir kaba topladi. Bize yiyecegimizi veriyordu. Hattâ her birimize günde bir hurma düsüyordu.

(...) Bize Ebû Küreyb dahî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Üsâme rivayet etti. (Dedi ki): Bize Velid (yani îbn-i Kesir) rivayet etti. (Dedi ki): Vehb b. Keysân'i sunu söylerken isittim: CâbIr b. Abdillah'i dinledim. Sunlari söylüyordu:
— Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) deniz sahiline içlerinde benimde bulundugum bir müfreze gönderdi.
Hadisin geri kalan kismini bütün raviler Amr b. Dînâr ile Ebû'z-Zübeyr hadîsi gibi rivayet etmislerdir. Yalniz Vehb b. Koysan'm hadîsinde: «ve ordu ondan onsekiz gece yedi» cümlesi vardir.

(...) Bana Haccâc b. Sair de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Osman b. Ömer rivayet etti. H.
Bana Muhammed b. Rafi' dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû'I-Münzir El-Kazzâz rivayet etti. Her iki râvî Dâvud b. Kays'dan o da Ubeydullah b. Miksem'den, o da Câbir b. Abdillah'dan naklen rivayet etmislerdir. Câbir söyle demis: Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Cüheyne topragina bir müfreze gönderdi. Üzerlerine de bir zâti kumandan tayin etti... Râvî hadîsi yukarkilerin hadisi gibi rivayet etmistir.
Bu hadisi Buhârî «Megazî» bahsinde tahric etmistir.
Ashâbm yanlarina aldiklari yiyecekler hususundaki rivayetler muhtelif dir. Bunlarin bâzisinda: «Yiyeceklerimizi boynumuzda tasiyorduk» Diger bazilarinda: «Ebû Ubeyde yiyeceklerini bir kaba topladi*. Bir rivayette «Bize birer fiske verirdi, sonra birer hurma vermeye basladi.» deniliyor. Kaâdâ Iy âz bunlarin arasini söyle bulmustur. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem.) bu zevatin yanlarinda olan yiyeceklerden maada kendilerine bir kap kuru hurma vermistir. Ihtimal kî onlarin yiyecekleri arasinda bu bir dagarcikdan baska hurma yoktu. Hz. Ebû Ubeyde 'nin onlara birer hurma vermesi yanlarindaki yiyecekler bittikten sonradir. Su halde hadisin birinci rivayeti hadisenin sonunu haber veriyor demektir. Çünkü zahire göre evvelâ hurmalari birer fiske olarak taksim etmis; sonra azalmca her kese birer hurma vermeye baslamistir. Nihayet hurma bitmis, ashab açliktan, son derece muzdarip
olunca agaç yapragi yemis; bundan sonra AîJah Teâla kendilerine balina baligini ihsan etmistir.
Hz. Ebû Ubeyde 'nin yiyecekleri bir araya toplamasi ashabin rizasiyle olmustur. O bu hususda Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Efendimize uymustur. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) bir çok yerlerde bunu yapmistir. Es'arîlerde yiyeceklerini bir araya toplarlardi. Bundan dolayi Resûlüllah (Sallaitahü Aleyhi ve Sellem) çalari medhü sena etmisti.

Anber balina baliginin bir nevidir. Buna mavi balina denildigi söylenir. Ki balina neviîerinin en büyügü, olup yüz elli bin kilo agirliginda gelebiliyormus. Bugün bu hayvanin nesli tükenmek üzere bulundugu söyleniyor.
Hz. Ebû Ubeyde balinayi görünce Iase olduguna kanaat getirmis ve kendi içtihadi ile onun yenmesi haram oldugunu söylemistir. Sonra içtihadi degismis ve.: «Bu hayvan ölü de olsa size helaldir, çünkü siz Allah yolunda çalismaktasiniz. Muztar da kaldiniz. Muztar kalanlara haddi tecavüz etmemek sartiyîe Ölü hayvan eti yemeyi Allah Teâla mubah kilmistir.» demis, ashab da yemislerdir.
Bu hâdise Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e haber verilince:
«Buv Allah'in size çikardigi bir fiziktir.» buyurarak yediklerinin helal oldugunu bildirmis. Kendisi de getirilen balina etindenyemistir. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemyin bu istemesi helal oldugunu bizzat yemek suretiyle göstererek ashabinin kalblerini yatistirmak içindir. Yahut balina Allah tarafindan gönderilme bir yiyecek ve harikulade bir ikram oldugu için onunla teberrük etmek için yemistir.
Hadîsin bir rivayetinde üçer üçer deve bogazladigi bildirilen zât Kays b. Sa'd b. Ubâde (Radiyallahû anh.)'dir.
Ashabin deniz boyunda ne kadar kaldiklari muhtelif sekillerde rivayet olunmustur. Bir rivayette bir ay, diger rivayette on bes gün, baska bir rivayette onsekiz gün kaldiklari bildiriliyor. Bunlarin arasi söyle bulunmustur. Esas itibariyle bulunduklari yerde bir ay kalmislardir. Bunu rivayet eden râvi hâdiseyi iyi biliyor demektir. Bîr aydan az kalindigini rivayet edenler de fazlasini nefiy etmemislerdir. Usûlü fikhin meshur kaidesine göre mefhumu adedin hükmü yoktur. Yâni bir seyde aded bildirmek o adedden fazla olmamasini iktiza etmez. Meselâ «sana bunu on kere söyledim» sözünden noksan ve fazlasiz on kere söylemis olmak lâzim gelmez. Onbes kere söylemis de olabilir. Bu kaide muariz delil bulunmadigi zaman böyledir. Halbuki burada fazlayi isbat eden delil vardir. Binaenaleyh onu kabul etmek gerekir.
Kaadi Iyâz rivayetlerin arasini bulmak için: «Yarim ay kaldik diyen bu müddet zarfinda balinadan taze et yediklerini kasdetmis; bir ay kaldiklarini söyleyen ondan pastirma yaparak ayin yarisindan sonra pastirmasini yediklerini anlatmak istemistir.» diyor.

Bu Hadisden Çikarilan Hükümler:

1- Orouya mutlaka bir kurnandan lâzimdir. Kumandan ordunun en seçkini yakut en seçkinlerinden biri olmalidir. Yolculuk edenlerin «az da olsaîan aralarindan kendilerine bir reis ayirmalari ve onun emirlerine itaatta bulunmalari inustehabdir.
2- Durmam püskünmek ve gafil avlayarak mallarini almak için pusuya durmak caizdir.
3- Kadisi Serif Asnalr; kiramin >.on derece kanaatkar, açliga mütehammil, bilcümle geçim .sikintilarina karsi sabirli, bununla beraber gaza hususunda arsianlar gibî cesur ve atilgan olduklarina delildir.
4- Yo; arkadaslarini:! yiyeceklerini bir araya getirmeleri müstehabdir. Zira bu suretle hareket edildigi taktirde yiyeceklerde bereket ve aralarindaki .samimiyyei artar.
5- Bii- kimse nazi geçtigi arkadasindan bir sey isteyebilir. Bu dilencilik degildir.
6- Peygamber (Salhülahü Aleyhi ve Selle m) zamanindan sonra oldugu gibi onun zamaninda da ictihad caizdir.
7- Denizde yalayan hayvanlarin ölüsü mubahtir. Balik hususunda söz yoksada denizde yasayan diger hayvanlar hakkinda ihtilaf vardir. Imam-i Âzam'a göre baliktan baska deniz hayvani yenmez. Baliginda sebebsiz «yani eceliyle» öleni yenmez. Sâfi1er'e göre kurbaga yenmez. Çünkü Öldihülmemesi hakkinda hadis vardir. Kurbagadan maada su hayvanlarinin yenilip yenilmiyecegi hususunda üç vecih vardir. Esahh olan veçhe göre hepsi yenir. Ikinci veçhe göre hiç biri helâl olmaz. Üçüncüye göre karada esi ve benzeri bulunan deniz hayvani yenir. Bulunmayani yenmez.
Kurbagadan gayri deniz hayvanlarinin yenilmesi mubah oldugu Hz. Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ibnü Abbas (Radi-yallahû anhûm)'âan rivâyei olunmustur. Imam Mâli k'e göre kurbaga da dahil olmak üzere bütün deniz hayvanlarini yemek mubahtir.

5- Ehli Esek Etlerinin Haram Kilinmasi Babi

22- (1407) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki)- Mâlik b. Enes'e, Ibni Sihab'dan dinledigim onunda Muhamnied b. Ali'nin iki oglu Abdullah ile Hason'den, onlarinda babalarindan, onun da Ali 1). Ebî Tâlib'-den naklen rivayet ettigi su hadisi okudum:
«ResûlülIah (Sallallaliu Aleyhi ve. Stilem) Hayber (vak'asi) günü kadinlara müi'a yapmaktan ve ehli eseklerin elinden nehiy buyurdu.»

(...) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Ibnü Nümeyr ve Züheyr b. Harb rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Süfyâii rivayet etti. BIze Ibn-ü Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet elti. (Dedi ki): Bize Ubey-diillah rivayet etti. H.
Bana Ebû't-Tâhir ile Harmelc dahî rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Ibni Vehb haber verdi (Dedi kî): Bana Yûnus haber verdi. H.
Bize Ishak ile Abd b. Hiuneyd de rivâj-et ettiler. (Dediler ki): Bize Abdûr'-Rezzâk haber verdi. (Dedi ki): Bize Ma'mer haber verdi. Râvileriii hepsi Zührî'den bu isnâdla rivayette bulunmuslardir. Yunus'un hadisinde: «Ehli esek etlerini yemekten de» cümlesi vardir.

23- (1936) Bize Hasen b. Aliyy EI-Hulvâni ile Abd b. Humeyd ikisi birden Ya'kiib b. Ibrahim b. Sa'd'dan rivayet ettiler. (Demis ki): Bize babam, Saiih'den, o da Ibni Sihab'dan naklen rivayet etti. Ona da Ebû Idris haber vermis ki Ebû Sa'Iebc:
«Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ehli eseklerin etlerini haram kildi.» demis.

24- (561) Bize Muhammed b. Abdillah b. Nümeyr rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet etti. (Dedi ki): Bize UbeyduIIah rivayet etti. (Dedi ki): Bana Nafi' ile Salim, Ibnü Ömer'den naklen rivayet ettiler ki, Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ehli esek etlerinin yenmesini yasak etmis.

25- (...) Bana Harun b. Abdillah da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Muhammed b. Bekr rivayet etti. (Dedi ki): Bize tbni Cüreyc haber verdi. (Dedi ki): Bana Nafi' haber verdi. (Dedi ki): Ibn'ü Ömer sunu söyledi... H.
Bize Ibni Ebi Ömer dahî rivayet etti. (Dedi ki): Bize babamla Ma'n b. Isa, Malik b. Enes'den. o da Naü'den o da Ibnü Ömer'den naklen rivayet ettiler. (Söyle demis): Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Hay-ber (harbi) günü ehli esekleri (ne yenmesini) yasak etti. Insanlar onlara muhtaç olmuslardi.

26- (1937) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seyhe m âyet etti. (Dedi ki): Bize Alî b. Müshir Seybânî'den rivayet etti. (Demis ki): Abdullah b, Ebi Ev-fâ'ya ehli eseklerin .etlerini sordum da sunlari söyledi:
— Hayber günü Resûlüllah (Scllallahü Aleyhi ve Sellem)'\e beraber oldugumuz halde bize açîik isabet etti. Düsmanin sehirden çikan eseklerini eie geçirerek onlari bogazladik. Gerçekten çömleklerimiz de kayniyordu. Birden Resûlüllah (SaUallahü Aleyhi ve Sellem)"m dellâh «Çömlekleri devirin! Esek etlerinden hiç bir sey yemeyin!» diye nida etti.
Ben onian neden haram etti acaba? dedim. Abdullah: Biz aramizda söz ettik ve Onlari kati surette haram etti: hem onlari beste biri alinmadigi için haram etti dedik.

27- (...) Bize Ebû Kâmil Fudayl b. Hüscyn de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Abdülvâhit (yani Ibni Ziyad) rivayet etti. (Dedi ki): Abdullah b. Ebî Evfâ'yi sunu söylerken isittim:
— Hayber gecelerinde bize açlik isabet etti. Hayber (vak'asi) günü gelince, ehli eseklere tesadüf ederek onlari bogazladik. Çömlekler onlarla kaynarken Resûlüllah (SaUallahü Aleyhi ve Sellemy'm dellâh:
— Çömlekleri devirin ve eseklerin etlerinden hiç bir sey yemeyin! diye nida elti. Bunun üzerine bazi kimseler:

Rcsûlüllah (Sallalîahü Aleyhi ve SeHemj'ui bunu yasak etmesi ancak beste biri alinmadigi içindir, dedi. Digerleri de onlari kati olarak yasak etti. dediler.

28- (1938) Bize Uheydullah b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be. Adiy'den rivayet etti. (Bu zat Ibnû Sabit'tir) demis ki: Bera' ile AbduIIali b. Ebi Evfa'yi sunu söylerken isittim: Bir takim esekler ele geçirdik ve onîari pisirdik, bunun üzerine Resûîüllah (Sallalîahü Aleyhi ve SeUem)"m dellâli nida etti." «Çömlekleri devirin!..»

29- (...) Bize Ibnü Müscniia ile Ibni Bessâr da rivayet ettiler, (Dediler ki): Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be, Ebû Ishâk'dan rivayet etti. (Demis ki): Bera' sunu söyledi: Hayber giinü bir takini esekler ele geçirdik onun üzerine Resûliiillah (Sallalîahü Aleyhi ve ScilemJ'in dellalj: «Çömlekleri devirin!);- diye nida etti.

30- (...) Bize Ebû Kureyb ile Ishâk b. Ibrahim de rivayet ettiler. Ebû Küreyb (Dedi ki): Bize Ibni Bisr, Misar'dan, o da Sabit b. Ubeyd'-den naklen rivayet etti. (Demis ki): Beiâ'i dinledim: «Biz ehli eseklerin ellerinden neliyolunduk» diyordu.

31- (...) Bize Züh'eyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Cerir, Âsim/dan, o da Sa'bî'den o da Bera' b. Âzibden naklen rivayet etti. Byra söyle demis: Bize Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellevi) gerek çî.s: gerek pismis bütün ehîi esek etlerini atmamizi emir buyurdu. Sonra fbir dam-;' esek yemeyi bize emretmedi.

(...) Bana bu hadimi Ehû Saîd El-Esecc dali) rivayet etti. (Dedi ki); Bize Hai's (yani Ibni Giyâs) Âsim'dan hu isnatlîa 'hu liacüsin benzerini rivayet elti.

32- (1939) Bana Ahmed b. Yûsuf El-Kzdî rivayet elti. (Dedi ki): Bize Ömer b. Hafs b. Giyâs rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam Asim'dan, o da Âmir'deii, o da Ibni Abbas'dan naklen rivayet etti. îbni Abbâs söyle demis: Bilmiyorum Resûlüllab (Sallallahü Aleyhi ve. Sellem)"m esegi yasak etmesi ancak ve ancak insanlarin tasima vasitasi oldugundandir. O halde yük tasima vasitalarinin elden gideceginden çekinmistir. Yahut onu (yani) ehîi esek etlerini Hayber gününde haram kilmistir.

33- (1802) Bize Muhamnicd b. Abbâd ile Kuieybe b. Saîd rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Hatim -Bu zât Îbni Ismail'dir- Yezîd b. Ebi Ubeyd'den, o da Seleme b. Ekva'dan naklen rivayet etti. Seleme söyle demis.
«Resûlüllah (Sallaîlahü Aleyhi ve Sellem) ile birlikte Hayber'e çiktik sonra gerçekten Allah onu müslümanlara açti. Onun fethedildigi gün, cemaat aksamlayinca bir çok atesler yaktilar. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallaîlahü Aleyhi ve Sellem)
«Bu atesler ne? (Onlari) ne üzerine yakiyorsunuz?» diye sordu. Ashâb:
— Et üzerine, dediler.
«Ne eti üzerine?» buyurdu.
— Ehli esek etleri üzerine, cevabini verdiler. Resûlüllah (Sallaîlahü Aleyhi ve Sellem):
«Onlari dökün ve kirin!» buyurdu. Bir adam:
— Yâ Resûlüîlah yahut onlari dökelim ve yikayalim, dedi. «Yahut öyle olsun» buyurdular.

(...) Bize Ishâk b. Ibrahim de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hammâd b. Mes'ade ile Safvan b. Isâ haber verdiler. H.
Bize Ebû Bekr b. Nadr da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Âsim En-Nebîl rivayet etti. Bu râvilerin hepsi Yezid b. Ebî Ubeyd'den bu isnâd ile rivayette bulunmuslardir. (Sallaîlahü Aleyhi ve Sellem) Ebû Talha'ya emir

buyurdu. O da?

34- (1940) Bize Ibni Ebî Ömer de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Süf-yân Eyyûh'dan o da Muhammed'den, o da Enes'den naklen rivayet etti. Enes söyle demis:
Resûlüilah (Sallaîlahü Aleyhi ve Sellem) Hayberi feth edince sehrin disinda, bir takim esekler ele geçirdik ve onlardan yemek yaptik. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallaîlahü Aleyhi ve Sellem)"m del lali: Dikkat!.. Allah ve Resulü sîzi bunlardan nely ediyor lar. Çiinki bunlar seytan isinden bir pisliktirler! diye nida etti. Hemen çömlekler içlerindeki ile devrildi. Onlar içlerinde olan etlerle kayniyorlardi.

35- (...) Bize Muhammed b. IVliiihal Ed-Darîr rivayet etti. (Dedi ki) Bize Yezid b. Zürey' rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hisam b. Hassan, Muhammed b. Sîrîn'den, o da Enes b. Mâlik'den naklen rivayet etti. Eiies söyle demis Hayber gazasi olunca bir zât gelerek:
— Yâ Resûlüllah, esekler yenildi dedi. Sonra bir baskasi gelerek:
— Ya Resûlellah esekler ifna edildi dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Ebû Talha'ya emir buyurdu. Oda;
— Gerçekten Allah ve Resulü sizi esek etleri yemekten nehyediyor-lar. Çünkü onlar rics'dir. Yahut necistir! diye nida etti ve hemen çömlekler içlerinde olanlarla birlikte devrildiler.
Bu hadîsin Ali b. Ebi Ta1ib rivây etiyle Ibnü Ömer Berra' ve Ibni Abbâs rivayetlerini Buhâri «Megâzî» bahsinde; Hz. Ali hadisini Buhari «Zebâyih, Nikâh» ve «Ter-kü-l-Hiyeb> bahislerinde eyni hadîsi Tirmizi ile îbni Mâce «Nikâh»'da; Nesâî «Sayd» bahsinde muhtelif râvilerden tahric ettikleri gibi; Ebû Sa'îebe hadisini Buhâri «Zebâyih» ve «Tib» bahislerinde; Ebû Dâvud ile Tirrnizî ve îbni Mâce «Kitabu's-Sayd»'da; îbni Ebî Eviâ hadisini Buhari «Fardu- ile «Megâzî» bahislerinde; Nesâî «Kitabu's-Sayd»'da; îbnû Mâce, Zebayih'da; Seleme b. Ekva' hadisini Buhâri «Kitâbül-Mezâlim» ile «Megâzî, Edeb» ve «Zebâyih» bahislerinde, îbnü Mâce dahî «Zebâyih» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir. Bu rivayetler az çok lafiz degisikligi ile ve birbirlerini tefsir ederek ayni hükmü bildirmektedirler. Hüküm ehli esek etlerinin yenmesiyle Mut'a denilen nikâhin haram kilinmalaridir. Vak'a Hayber gazasinda geçmistir. Yerinde de görüldügü veçhile Hayber, Medîne-i Münevvere'ye dört konak mesafede bir Yahudi kal'asi idi. Kal'ayi muhasara eden Ashâb sehîr disinda rasladiklari esekleri kesmis ve atesler yakarak etlerini pisirmeye koyulmuslardi. Resûlül-lâh (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) onu görünce dellâli Ebû Ta1ha vasitasiyle kaynayan kaplari döktürmüs ehli esek etlerinin haram oldugunu bildirmistir. Ayni zamanda Mut'a nikâhinin da haram kilindigi ilân edilmistir.
Bu rivayetlerden esek etleriyle mut'a nikâhinin her ikisinin Hayber'de haram kilindigi anlasiliyor. Bazilari esek etlerinin Hayber'de; Mût'anmsa baska bir yerde haram kilindigini söylemislerdir. Ebû Avâne «Sahih»inde: «Ulemânin söyle dediklerini isittim: Hz. Ali hadisinin manasi Hayber gününde esek etlerinin yasak edilmis olmasidir. Mût'aya gelince A1i onun hakkinda sükût etmistir. Mut'a ancak Mekke'nin fethedildigi gün yasak edilmistir.» demektedir. Filhakika Mut'a Nikâhinin alti defa ruhsat verilip neshedildigi rivayet olunmustur. Bu yerler: Hayber, Ömretül Gaza. Mekke 'nin fethi, Evtaz gazasi, Tebük gazasi ve Haccetül Veda'dir. Yalniz bazilarinin sübûtuna ihtilaf edilmistir. Nevevi diyor ki: «Müt'aniri haram edilip sonra mubah kilinmasi iki defa olmustur. Vaktiyle mübahdi, sonra Hayber vak'asmda haram kilindi. Mekke 'nin fathinde -ki Evtaz harbi de o sene olmustur- tekrar mubah kilinmis sonra ilelebet haram edilmistir...»
Mut'a: Muvakkat nikâhin bir nevidir. Ondan farki bu nikâhin müt'a kelimesiyle yapilmasidir. Evlenmek isteyen adam kadina: «Bana nefsini bir ayligina bin lira karsiliginda temti' et» der. Kadin da: «Nefsimi sana temti' ettim» diye mukabele eder. Kelimenin lügat manasi istifâdedir. Yâni müt'a muayyen para mukabilinde muayyen zamanda kadinin cimamdan istifade için yapilan bir akiddir. Muvakkat nikâh ise müt'a kelimesini anmadan sahitler huzurunda bir kadini muayyen bîr müddet için nikâhlamaktir. Bunlarin ikiside bâtildir. Nitekim nikâh bahsinde görmüstük.

Bu Rivayetlerden Çikarilan Hükümler:

1- Ehlî eseklerin etini yemek haramdir. Katirda ayni hükümdedir. MaamafIh mesele ihtilaflidir. Sahabe, tabiîn ve onlardan sonra gelen ulema buradaki sahih ve sarih hadislerle istidlal ederek ehlî esek etinin haram oldugunu söylemislerdir. îbni Abbâs Hazretlerine göre haram degildir. Imam Mâlik 'den üç kavil rivayet olunmustur. Bunlarin en meshuruna göre esek eti yemek siddetle mekruhdur. îkînci kavline göre haram, üçüncüye göre mubahtir. Nevevî: «Dogrusu cumhurun dedigi gibi Mâ1ik'in de harama kail olmasidir» diyor Ger^i Ebû Dâvud 'un «Sünen»'inde Gâlib b, Ebcer 'den rivayet ettigi bir hadisde Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemfin açlik ve sikinti çeken Hz. Gâ1ib'e:
«Ailene eseklerinin semizinden yedîr. Çünkü ben onlari ancak sehrin pisliklerini yedikleri için haram kildtm» buyurdugunu rivayet etmisse de Nevevî bu hadisin muzdarip ve pek ihtilafli oldugunu kayd etmekte ve: «Sahih olsa bile iztirar halinde yedigine hamlolunur» demektedir.
2- Necaset bulasan kabi yikamak vaciptir. Böyle bir kap bir defa yikamakla temiz olur .Yamiz köpekle hinzirin yaladigi kap bir çok ulemaya göre yedi defa yikanir. îmam Ahmed b. Hanbel'den rivayet edilen iki kavlin meshuruna göre kaplar her nevi necasetten dolayi yedi defa yikanir. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellemyin esek eti ile kaynayan kaplarin evvela kirilmasini emretmesi ya vahiy yahut içti-hadladir. Ne suretle olursa olsun az sonra bu hüküm neshedilmis ve yikamakla temizlenecegi bildirilmis ve binaenaleyh bugün necaset bulasan kap kirilmaz.
3- Yikanan kabin kullanilmasinda beis yoktur.
4- Nikah-i Mut'a haramdir. Ulemânin beyanina göre bu nikâh zaruretten dolayi mubah kilinmis, sonra hükmü neshediimistir. Bu hususda îbni Abbas hazretleri cumhura muhalefet ederek bir müddet Müt'anin neshedilmedigine kail olmussa da sonradan cumhurun kavline döndügü rivayet olunmustur. Dalâlet fikralarindan Râfizîler müt' anin neshedilmedigini iddia ederler.

6- At Etlerinin Yenmesi Hakkinda Bir Bab

36- (1941) Bize Yahya b. Yahya Ile Ebû'i-RabI El-Ateki ve Kuteybe b. Saîd rivayet eltiler. Lafiz Yahyanindir. (Yahya Bize haber verdi tabirini kullandi. Ötekiler bize Hammâd b. Zeyd rivayet etti dediler.) Hain-znad, Amr b. Dinar'dan, o da Muhammed b. Ali'den, o da Câbir b. Ahdiî-lah'dan naklen rivayet etmis ki Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Hayber günü ehli eseklerin etlerini yasak etmis; at etlerine izin vermistir.

37- (...) Bana Muhammed b. Hatim de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Muhammed b. Bekr rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnü Cüreyc haber verdi. (Dedi ki): Bana Ebû'z-Zübeyr haber verdi ki kendisi Câbir b. Abdil-lah'i sunu söylerken isitmis:
— Biz Hayber zamani at ve yaban eseklerini yedik ama bizi Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Seli em) ehli esekten nehy buyurdu.

(...) Bana bu hadisi Ehûi-Tahir dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibni Vehb haber verdi. H.
Bana Yakub Ed-Devrafcî üe AIimed b. Osman En-Nevfelî de rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Ebû Âsim rivayet etti. Her iki râvi îbr.û Cü-reye'den bu isiiadla rivayette bulunmuslardir.

38- (1942) Bize Muhammed b. Abdillah b. NümejT rivayet etti. (Dedi ki): Bize babamla Hafs b. Giyâs ve Veki', Hisam'dan o da Fatima'dan, o da Esmâ'dan, naklen rivayet ettiler. Esma söyle demis:
— Biz Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) zamaninda bir at keserek yedik.

(...) Bize bu hadisi Yahya b. Yahya rîsln rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Muaviye haber verdi. II.

Bize Ebû Küreyb de rivayet etti. {Dedi ki): Bize Ebû Üsamc rivayet etti. Her iki râvî Kisâm'dan bu isnacHa rivayette bulunmuslardir.
Cabir hadisini Buhari «Megazî» ve «Zebâyih» bahislerinde; Ebû Dâvud «Kitabu'l-et'ime»'de; Kesâî «Sayd» ile «Velime» bahislerinde tahrîc ettikleri gibi Esmâ hadisini Buhari, Nesâî ve îbnü Mâce «Zehâyih» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir.
At etinin yenilip yenilmiyecegi hususunda ulema ihtilaf etmislerdir. Yenilir deyenlerin delili bu rivayetlerdir. Hanefi1er'den imam Ebû Yûsuf ile Ima m Muhammed'e diger mezheb imamlarindan Imam Safiî Imam Ahmed, Ebû Sevr, Leys, Ibnü1 Mübarek, îbnü Sîrîn, Hasen-i Basri. Ata', Esved b. Yezid Sureyh, Ibrahim Nehâî, Hammâd b. Süleyman. Saîd b. Cübeyr, Dâvûd-u Zahirî ve cumhur ulemâ at etinin mubah olduguna kaildirler. Bu kavil Ashabi Kiramdan Abdullah b. Zübeyr, Yedâ1e b. Ubeyd, Enes b. Malik. Esma b in ti Ebî Bekir ve Süveyd b. Gafe1e hazerâtmdan naklolunmustur.
Basta Ibnü Abbas (RadIyaJlahû anhûm) olmak üzere bir taife bunu mekruh görmüstür. O halde bu keraheti bâzilari tahrimiyye bazilari da tenzîhiyye diye rivayet etmislerdir. Imam Azam'la Imam Mâ1ik'in ve Hatem'in mezhebleri de budur. Imami Âzam: «At etini yiyen günahkâr olur ama buna haram ismi verilemez» demistir. Hz. Imamin bu hükme varmasi atin pis olduguna inandigi için degil neslinin tükenmesi mülahazasina metnidir. Çünkü at harb âletidir. Bunlarin delilleri.
«Atlari katirlari ve esekleri do binesiniz dîye bir de zînet için yaratmistir» âyeti kerimesi ile îbni Mâce'nin rivayet ettigi Halid îbni Velid hadisesidir. Mezkûr hadise:
«Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) at, katir ve esek etleriyle yirticilardan azi dislileri yemekten men etti.» denilmektedir. Bu hadîsi Ebû Davud ile Nesâî de tahric etmislerdir. Ancak hadîs ulemâ taraûndan zayif görülmüs. Hattâ basilari nesh edildigine bile kail olmuslardir. Bununla beraber Aîlâme Ayni söyle demektedir: «Hâ1id hadisinin senedi güzeldir. Bundan dolayidir ki Ebû Dâvûd onu kitabina aldigi vakit sükût etmistir. Binaenaleyh ona göre bu hadis hasendir»
Hadisin bir rivayetinde «bir at bogazladik» digerinde «bir at kestik» deniliyor. Kesmek ameliyesi çene altindan, bogazlamak ise gögüsten yapildigina göre iki rivayetin arasini bulmak için bunlarin ayri ayri iki vak'a olduguna hükmedilir. Kesmekle bogazlamak sözlerinden birinin mecaz olarak kullanilmasi da mümkündür. Bu taktirde vak'a birdir. Ulemâdan bâzilari: «Kesme hususunda atin hükmü sigirin hükmü gibidir» demis. Bununla atin hem bogazlanmasinin hem de kesilmesinin caiz oldugunu anlatmak istemislerdir. Fakat kesmek efdaî görülmüstür.

7- Kelerin Mubah Kilinmasi Babi

39- (1943) Bize Yahya b. Yahya ile Yahya b. Eyyûb, Kuteybe ve Ibn-u Hucr, Ismail'den rivayet elliler. Yahya b. Yahya dedi ki: Bize Ismail b. Ca'fer, Abdullah b. Dinar'dan naklen haber verdi ki Abdullah, îbnü Ömer'i sunu söylerken isitmis:
Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e kelerin hükmü soruldu da:
«Ben onu ne yerim ne de haram kilarim» buyurdular.

40- (...) Bize Kuteybe b. Said de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Leys rivayet etti. H.
Bana Muhammed b. Ruhm da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Leys Na'-fi'den o da tbnii Ömer'den naklen haber verdi. Ibnü Ömer söyle demis: Bir adam Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e kelerin yenilip yenilmiyecegini sordu da:
«Onu ben ne yerim ne de haram kilarim» buyurdular.

41- (...) Bize Muhammed b. Abdillah b. Nümeyr dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ubeydullah, Nâfi'den, o da Ibnü Ömer'den naklen rivayet etti. (Söyle demis): Bir adam Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e minberi üzerindeyken kelerin yenilip yenilmiyecegini sordu da:

«Onu ben ne yerim ne de haram kilarim» buyurdular.

(...) Bize Ubeydullah b. Saîd de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Yahya, Ubeydullah'dan bu hadisin mislini bu isnadda rivayet etti.

(...) Bize bu hadîsi EbuY-Rahî' ile Kuteybe de rivayet ettiler. (Dediler ki): Bize Hammâd rivayet etti. H.
Bana Zühcyr b. Harb dahi rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ismail rivayet etti. Her rki râvi Eyyûbdan rivayet etmislerdir. H.
Bize Ibnü Nümeyr de rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet etti. (Dedi ki): Bize Mâlik b. Migvel rivayet tîtti. H.
Bana Hârûn b. AbdiIIah dahî rivayet etti. (Dsdi ki): Size Muîiam-med b. Bekr haber verdi. (Dedi ki): Bize Ibnü Cüreyc haber verdi. H.
Bize yine Hârûn b. Abdilîah rivayet etti. (Dedi ki): Bize Sûca' b. Veiid rivayet etti. (Dedi ki): Musa b. Ukhe'den dinledim. H.
Bize Harun b, Saîd El-Eylî de rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ibnî Vehb rivayet e(ti. (Dedi ki): Bana Üsâme haber verdi.
Bu râviîerin hepsi Nâfi'den ,o da Ibnî Ömer'den, o da Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'den keler hakkinda Leys'in Nâfi'den naklettigi hadis manasinda rivayette bulunmuslardir. Yalniz Eyyuh'un hadisi: «Resûlüllab (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e bîr keler getirdiler de onu yemedi. Ama haram da kilmadi» tarzindadir. Üsame'nin hadisinde ise: «Dedi ki ResûKillah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) minberde iken mescidde bir adani ayaga kalkti» cümlesi vardir.

42- (1944) Bize Ubeydullah b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki): Bize babam rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'he, Tevbe't-üTAnberî'den naklen rivayet etti. O da Sa'bî'den, o da ibnü Ömer'en dinlemis ki Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yaninda içlerinde Sa'd da oldugu halde ashabindan bazi kimseler bulunuyormus. Kendilerine keler eti getirmisler de Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)"\n kadinlarindan biri: Bu keler etidir diye seslenmis. Bunun üzerine Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem):
«Yeyin! Çünkü o helaldir. Lâkin benim yiyecegim de degildir.» buyurmuslar.

(...) Bize Muhammet!, b. Müsenna da rivayet etti. (Dedi ki): Bize Muhammed b. Cafer rivayet etti. (Dedi ki): Bize Su'be, Tevbetul-Anbe-rî'den rivayet etti (Demis ki): Bana Su'be sunu söyledi: Hasen'in Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellein)'den rivayet ettigi hadise ne dersin! Ben Ibiiü Ömer'le iki yahut bir buçuk seneye yakin beraber oturdum da onun Peygamber (SallaUahü Aleyhi ve Sellem)'den bu hadtsden baska bir rivayetini duymadim. (Söyle dedi): Içlerinde Sa'd da oldugu halde Peygamber (SallaUahü Aleyhi ve Scllem)'în ashabindan bazi kimseler...
Râvi Muâz hadisi gibi rivayette bulunmustur.

43- (1945) Bize Yahya b. Yahya rivayet etti. (Dedi ki): Mâlik'e îbni SihaVdan dinledigim, onun da Ebû Ümâms b. Sehl b. Huneyf'den, onun da Abdullah b. Abbas'dan naklen rivayet ettigi su hadisi okudum. Ibnü Abbas söyle demis: Ben ve Hâlid b. Velîd Resûîüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'\e birlikte Meymûne'nin evine girdik. Az sonra kizartilmis keler getirildi ve Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'\e birlikte Meymûne'nin evine girdik. Az sonra kizartilmis keler getirildi ve Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) eliyle ona uzandi bunun üzerine Meymûne'nin evinde bulunan kadinlardan biri:
— Resûliiîlah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e yemek istedigi seyi (ne oldugunu) haber v^rin dedi. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) de elini kaldirdi. Ben:
— Bu harammidir Yâ Resûîallah? dedim.

«Hayir lâkin bu hayvan benim kavmimin topraginda yoktu bundan dolayi kendimi ondan tiksinir buluyorum» buyurdular.
Halid demis ki: Ben onu çekerek bir güzel yedim. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) de bakiyordu.

44- (1946) Bana Ebû't-Tahir ile Harmele hep birden ibnI Vehb'-den rivayet ettiler. Hannele dedi ki. Bize Ibnî Vehb haber verdi. (Dedi ki): Bana Yûnus, Ihni Sihâb'dan, o da Ebû Üniame b. Sehl b. Huneyf El Ensâri'den naklen haber verdi. Ona da Abdullah b. Abbâs haber vermis. Ona da kendisine Seyfullah denilen Hâlid b. Velid haber vermis ki kendisi Resûlüllah (SallaUahü Aleyhi ve Sellem)'le birlikte Peygamber (Sal-lallahü Aleyhi ve Seîîem)rin zevcesi Meymûnenin yanina girmisler. Mey-mûne hem Hâlid'in hem Ibnû Abbas'in teyzesîdir. Onun yaninda kizartilmis keler bulmus. Bunu Meymûne'nin kiz kardesi Huteyde bInti Haris Necid'den getirmemis. Meymûne keleri Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e sunmus. Pek az olurdu ki ona bîr yiyecek sunulsun da o yiyecek' ten bahsedilsin ve ismi söylensin. Resûlüllah (SallaUahü Aleyhi ve Seîîem) de elîni kelere uzatmis. Burmn üzerine mevcut kadinlardan biri Resûlüllah (SallaUahü Aleyhi ve Seîîem/e sundugun seyi haber verin! demis. Kadinlar:
— Bu kelerdir yâ Resûlellah! demisler. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Seîîem) hemen elini kaldirmis. Bunun üzerine Hâlid b. Velid:
— Keler harammidir ya Resûlallah? diye sormus.
«Hayir, Lakin o benim kavmimin topraginda yoktur. Bundan dolayi kendimi ondan tiksinir (buluyorum» buyurmuslar.
Halid söyle demis: Ben keleri çekerek bir güzel yedim. Resûlüllah da bakiyordu. Ama beni menetmedi.

45- (...) Bana Ebû Bekr b. Nadr ile Abd b. Humeyd de rivayet ettiler. Abd: Bana baber verdi tabirini kullandi. Ebû Bekir ise Bize Yakub b. îbrabim b. a'd rivayet etti, dedi. (Demis ki): Bize babam Salih b. Key-sân'dan o da Ebû Ümame b. Sehl'den, ona da Ibni Abbâs haber vermis olarak rivayet etti. Ona da Hâlid b. Velîd haber vermis ki kendisi Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e keler eti sunulmus. Bunu Ümmü Hufeyd binti Haris Necid'den getirmismis. Bu kadin Benî Ca'fer'den bir adamin nikâhi altinda îdi. Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ne oldugunu bilmedikçe bir sey yemezdi...
Sonra râvi Yûnus'un hadisi gibi anlatmis ve hadisin sonuna sunu ziyâde etmistir: «Ona Ibni Esamm da Meymûne'den naklen rivayet etmis. Bu zât Meymûne'nin terbiyesi altinda idi.»

(1945) Bize Abd b. Humeyd rivayet etti. {Dedi ki): Bize Abdurrez-zâk haber verdi. (Dedi ki): Bize Ma'mer Zührî'den, o da Ebû Ümame b. Huneyf'den, o da Ibnü Abbâs'dan naklen haber verdi. (SÖyle demis): Biz Meymûne'nin «evinde iken Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve ScîIem/e iki kizartilmis keler .getirdiler...
Hadîs yukarkilerin hadîsi gibi rivayet olunmustur. Râvi :
Yezîd b. Esamm'm Mcymûne'den rivayetini anmamistir.

(...) Bize Abdülmelik b. Suayb b. Ley s de rivayet etti. {Dedi ki): Bize babani dedemden rivayet etti. (Demis ki): Bana Hâlid b. Yezid rivayet etti. (Dedi ki): Bana Saîd b. Ebi Hilal, Ibni Münkedir'den rivayet etti. Ona da Ümame b. Schl Ibni Abbas'dan naklen haber vermis. Ibni Ab-bâs (Söyle demis): Resûüllah (Saüallahü Aleyhi ve Sellem)'e, Meymûne'nin evinde ve yaninda Hâlid b. Velid bulundugu halde keler eti getirildi...
Ve Zührî'nin hadîsi man abinda rivayette bulunmustur.

46- (1947) Bize Muhammed b. Bessar ile Ebû Bekir b. Nâfi rivayet ettiler. Ibnü Nâfi (Dedi ki): Bize Gunder haber verdi. (Dedi ki): Bize Sube Ebi Bisr'den o da, Sâid b. Cübeyr'd,en naklen rivayet etti. (Söyle demis): Ben Ibni Abbâs'i sunlari söylerken isittim:
Teyzem Ümniü Hufeyd Resûlüllah (Sallalîahü Aleyhi ve Sellem)'e yag, kes ve bir kaç keler hediyye etti. O yag

ile kesden yedi ama keleri igrendigi için birakti. Bu hayvan Kesûlüllah (Sallalîahü Aleyhi ve Selîem) 'in sofrasinda yenmistir. Haram olsaydi Resûlüllah (Sallalîahü Aleyhi ve Sellem)'in sofrasinda yenmezdi.

47- (1948) Bize Ebû Bekr b. Ebî Seybe rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ali b. Müshir, Seybânî'den o da Yezid b. Esamm'dan naklen rivayet etti. (Söyle demis): Medine'de bizi bir güveyi davet etti de bize on üç tane keler sundu. Kimimiz yedi kimimiz (yemeyip) birakti. Ertesi gün ben Ibnü Abbâs'a Taslayarak ona haber verdim. Etrafindaki cemaat sözü uzatti hatta bazilari: «Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ben onu ne yerim ne men ederim ne de haram kilarim buyurdu.» dediler. Bunun üzerine Ibnü Abbas: Ne fena söyledim*. Nebiyullah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ancak helal ve haram kilmak için gönderilmistir. Süphesiz ki bir defa Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) Meymûne'nin yaninda iken beraberinde de Fadl b. Abbas ile Hâlid b. Velid ve bir baska kadin bulundugu halde kendisine üzerinde et bulunan bir sofra sunulu verdi. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) yemek isteyince Meymûne ona: Bu kler etidir, dedi. O da elini çekti ve:
«Bu benim hiç yememis oldugum bir ettir.» buyurdu. Cemaata: «Siz yeyIn» dedi. Ondan Fadl, Halid b. Velîd ve kadin yediler.
Meymûne demis ki «Ben hiç bir seyden yemem. Meger ki Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in yediklerinden bir sey ola.»

48- (1949) Bize Ishak b. Ibrahim ile Abd b. Humeyd rivayet etti" îer. (Dediler ki): Bize Abdurrezzak, Ibnü Cüreyc'den naklen haber verdi. (Demis ki): Bana Ebû'z-Zübeyr haber verdi. Kendisi Câbir b. AbdiIIah'i sunu söylerken isitmis:
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e bir keler getirdiler, de ondan yemek istemedi. Ve:
«Bilmiyorum belki bu sureti degistirilen kavimlerdendir.» buyurdular.

49- (1950) Bana Seleme b. Sebîb rivayet etti. (Dedi ki): Bize Hasen b. A'yen rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ma'kil, Ebû'z-Zübeyr'den rivayet etti. Ebû-'z-Zübeyr söyle demis:
Câbir'e kelerin hükmünü sordum da: Onu yemeyin dedi; onu igrenç buldu ve söyle dedi: Ömer b. Hattâb dedi ki süphesiz Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) onu haram kilmadi. Allah azze ve celle onunla bir çok kimseleri menfaatlendirir. Umumiyetle çobanlarin yiyecegi ondandir. Yanimda olsa idi onu bende yerdim.

50- (1951) Bana Muhammed b. Musenna rivayet etti. (Dedi ki): Bize îbni Ebi Adiyy Dâvud'dan, o da Ebû Nadra'dan, o da Ebû Saîd'den naklen rivayet etti. Söyle demis:
Bir adam: Ya Resûlallah! Biz keleri çok bir yerdeyiz, simdi bize ne emir buyurursun, yahut bize ne fetva verirsin? dedi.
«Bana anlatildigina göre Benî Isrâîlden bir Ümmetin suretleri degistirilmistir» buyurdu. Fakat ne emretti ne de yasak etti.
Ebû Saâd demis ki: Bundan bir kaç zaman sonra Ömer sunu söyledi: «Süphesiz ki Allah azze ve celle onunla bir çok insanlari fâidelendirir, o umumiyetle su çobanlarin yiyecegidir. Yanimda olsaydi ondan mutlaka yerdim. Resûlüllah (SalUülahü Aleyhi ve Sellem) sadece ondan igren-mistir.»

51- (...) Bana Muhammed b. Hatim rivayet etti. (Dedi ki): Bize Behz rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Akîl-Ed-Devrakî rivayet etti. (Dedi ki): Bize Ebû Nadra, Ebû Saîd'den naklen rivayet etti ki: Bedevi'nin biri Resûlüllah (Sallcülahü Aleyhi ve Selle-rufe gelerek:
— Ben kelerli bir alçakta bulunuyorum. Bu hayvan umumiyetle benim yakinlarimin yiyecegidir, dedi. Peygamber (Sallcülahü Aleyhi ve Sellem) ona cevap vermedi. Biz:
—. Bu sözü tekrarla dedik, O da tekrarladi. Fakat yine cevap vermedi, (bu) üç defa tekerrür etti sonra üçüncüde Resûlüliah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ona seslenerek:

uEy bedevi! Süphesiz Allah benî Isrâilden bir kusaga lanet buyurmus yahut gazab etmis ve onlari yer yüzünde debeleyen hayvan kiligina sokmustur. Bilmiyorum belki bu onlardandir. Binaenaleyh ben onu yemem ama ondan nehiy de etmem.» buyurdular.
Dabb: Kertenkeleye benzer fakat ondan bir hayli büyük bir hayvandir. Bu hayvanin yediyüz sene yasadigi su içmedigi disi düsmedigi ve kirk günde bir damla bevl îfraz ettigi rivayet olunur. Bazilari et yenilirse susuzlugu giderdigini söylemislerdir. Arablar bir seyi yapmak istemezlerse: «Ben bunu keler suya gelinceye kadar yapmam» derler. Çünkü keler ömründe suya gitmez sadece çig ile ve soguk hava ile yetinir-mis. Kisin kovugundan disari çikmazmis.
Babimiz hadislerinden Ibni Ömer rivayetlerini Buhârî «Zebayih ve Ahbaru'1-Âhad» bahislerinde; Hâ1id hadîsini «Et'ime ve Zebayih» da; ayni hadîsi Nesâî ile Ibni Mâce «Kitab'us-Sayd»'da; Ebû Dâvud «Et'mie»'de muhtelif râvüerden tahric etmislerdir.
Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'e 'hediyye getiren Ümmü Hufeyde ile Lübabetü's-Sugra ve Lübabet'ül-Kübra. Meymûne tRadiyaHahû a?ihüma)'nin kiz kardesleridir. Bunlar Haris b. Hazen"in kizlaridir. Ümmü Hufeyde'nin adi Hüzey1e'dir. Bunlardan Lübâbet'ül-Kübra, Hz. Ibn-i Abbâs 'in, Lübâbetü's-Sugrâ Halid b. Ve1id'in anneleridir.
Kelerin eti yenir bir hayvan oldugunu söyleyenler bu hadîslerle istidlal etmislerdir kî Abdurrahman b. Ebi Leylâ ile Saîd b. Cübeyr, Ibrahim Nehaî, îmam Malik, îmam Safiî, Imam Ahmed ve îshâk'm mezhebleri budur. Zahiriler dahi ayni kavli tercih etmislerdir. Zahiri'-lerden Ibni Hazin: ,. Kelerin mübâh oldugu Ömer b. Hattâb ile baskalarindan sahih olarak rivayet edilmistir.
Hanefi1er'den «Hidâye» sahibi gibi bazilari keler etinin mekruh oldugunu söylemis fakat bazilari yenilmesinde beis görmemislerdir. Tahâvî «Ma'âm'I-Âsâr» adli eserinde keler yemenin mubah oldugunu tercih etmis ve: «keleri yemekte bir beis yoktur» demistir. Yine Tahâvî : «Bir taife keleri yemeyi mekruh görmüslerdir. Ki Ebû Hani-f e ile Ebû Yusuf ve Muhammed onlardandir» demistir. Tahâvî'nin bu taifeden muradi Haris b. Mâlik, Ye-zîd b. Ebi Ziyâd ve Veki 'dir. Zira kelerin denilmesini mekruh görenler bunlardir. Mezkur kavil Ali b. Ebî Talib ile Câbir b. Abdillah (RadiyaHahû anhûm) hazeratmdan da rivayet olmustur. Hanefi 'lerce esah olan kavil kelerin heraheti tenzihiyye ile mekruh olmasidir. Çünkü bir çok sahih hadisler onun haram olmadigina delâlet etmektedirler. Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in sofrasinda keler yenildigi halde bir sey demeyip sükût buyurmasi da onun mubah olduguna delâlet eder. Çünkü o bâtili hiç bir zaman kabul ve Ikrar etmez.
Mesh: Bir canliyi ondan daha çirkin bir canlinin sekline sokmaktir. Kur'an-i Kerîm de Benî Israil 'den bazilarinin maymun ve ve domuz gibi çirkin hayvanlar suretine tebdil edildigi bildirilmektedir. Ancak sekil degistiren bu kavimler derhal ölmüs ve nesilleri kesilmistir.
Resulü Hali (Sallallahü Aleyhi ve Sellem)'in: «Bilmiyorum belki bu onlardandir.» buyurmasi ihtimal suret degistiren insanlarin üç günden fazla yasamadiklarini bilmezden önce olmustur. Demîrî «Ha yâtü'1-Ha yavan» adli eserinde sunlari söylüyor: «Ulemâ sekil degistiren insanlarin yasayip yasamadiginda ihtilâf etmislerdir. Bir kavle göre yasarlar. Zeccâc ile Kadi Ebû Bekir b. Arabi bu kavli tercih etmislerdir. Cumhura göre böyle bir sey yoktur. ibni Abbâs (Radiyallahu anh): Sekli degismis insan üç günden fazla asla yasamamis ve yeyip içmemistir. Demistir ki, bu söz Merfu' hadîs hükmündedir. Çünkü aklen böyle bir seyin söylenmesine imkân yoktur. Onu mutlaka Peygamber (Salîallahü Aleyhi ve Sellem) 'den isitmistir.

8- Çekirgenin Mubah Kilinmasi Babi

52- (1952) Bize Ebû Kâmil El Cahderî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Âvâne, Ebû Ya'fûr'dan, o da Abdullah b. Ebî Evfa'dan naklen rivayet etti. Söyle demis:
Resûlütlah (Saliallahü Aleyhi ve Sellemyie birlikte yedi gaza yaptik. (Hepsinde) çekirgeleri yiyorduk.

(...) Bize bu hadîsi Ebû Bekr b. Ebî Seybe ile Ishak b. Ibrahim ve tbni Ebî Ömer toptan Ibni Uyeyne'den, o da

Ebû Ya'fur'dan naklen bu isnadla rivayet ettiler.
Ebû Bekr kendi rivayetinde «Yedi gazada» dedi. îshâk «alti gazada» dedi. Ibni Ebi Ömer ise : "Alti yahut yedi gazada» dedi.

(...) Bize bu hadîsi Muhammed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ibni Ebî Adiyy rivayet etti. H.
Bize Ibni Bessâr da Muhammed b. Ca'fer'den rivayet etti. Her iki râvi Su'be'deii, o da Ebû Ya'fur'dan bu isnadla rivayette bulunmuslardir. (Ebû Yafur) «Yedi gazada» demistir.
Bu hadîsi Buhari «Zelâyih» bahsinde Ebû Dâvudile Tirmizî «Kitâb'ur-Et'ime»'de Nesâî «Sayd» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir. Ashab-i kiramin çekirge yiyerek Peygamber (Sallaiiahü Aleyhi ve Sellem) ile yaptiklari gazalarin sayisi ihtilaflidir. Bu hususta lüzumsuz yere sözü uzatanlar olmustur. Hadîs-i Serif çekirge yemenin caiz olduguna delâlet etmektedir. Bu hususta Ibnû Ömer. Câbir , Ebû Hüreyre ve diger bazi ashab-i kiramdan da hadisler rivayet olunmustur. Ulemâ çekirgenin kesilmeden yenilebilecegine ittifak etmislerdir. Yalniz Mâ1ikiIer'in meshur kavline göre kesmek sarttir. Mâ1iki1er bunun nasil olacagi hususunda ihtilâf etmislerdir. Bazilari kafasinin kesilecegini söylemis; bir takimlari onu yakalamanin kesmek yerine geçecegini iddia etmislerdir. Imam Mâlik 'den gelen bir rivayete göre çekirge diri olarak yakalanir da kafasi kesilir yahut kizartilir veya kaynatilirsa yenmesinde bir beis yoktur. Fakat diri olarak yakalanir da kesmeden veya kizartmadan ölürse yenilmez.
Tahâvî'nin «Kitâbu's-Sayd»:da beyân ettigine göre Imam Azam'a :
— Ne dersin çekirge sence balik mesabesinde midir? Ondan bir sev koparan kimse besmele çeksin, çekmesin yiyebilir mi? diye sormuslar.
— Evet! cevâbini vermis. Soran kimse :
— Onu nerde bulsam yiyebilir miyim? demis. Hazret yine :
— Evet! cevâbim vermis.
— Yerde ölü dahi bulsam yiyebilir miyim? demis. Yine :
— Evet! cevâbini vermis.
— Ona yagmur isabet etse de öldürse, yiyebilir miyim? diye sormus.
— Evet, çekirgeyi hiç bir halde, hiç bir sey haram kilmaz, demis.
Ibnül Arabi yenilen çekirgeyi Endülüs çekirgesinden baskalarina tahsis etmistir. Ona göre Endülüs çekirgesinden sirf zarar geldigi için yenilmesi caiz degildir. Fakat sâir Mâ1ikiyye ulemâsindan meshur olarak rivayet edilen bunun hilafidir.

9 - Tavsanin Mubah Kilinmasi Babi

53- (1953) Bize Muhammed b. Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Hisam b. Zeyd'den, o da Enes b. Malik'den naklen rivayet etti. Enes söyle demis:
— Yürüdük ve Merrü'z-Zahran'dan bir tavsan kaldirdik. Ashab üzerine kostular. Fakat âciz kaldilar. Ben de kostum. Ve ona yetistim. Tavsani Ebû Talha'ya getirdim. O hayvani kesti ve buduyla Iki uylugunu Resûlüllah (Sallatlahü Aleyhi ve Sellem) 'e gönderdi. Bunlari Resûlüüah (SallaUahü Aleyhi ve Sellenif'e ben götürdüm. O da kabul etti.

(...) Bu hadîsi bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd rivayet etti. H.
Bana Yahya b. Habib de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hâlid (Yâni Ibnil Haris) rivayet etti. Her iki râvi Su'be'den bu isnadla rivayette bulunmuslardir. Yahya'nin hadîsinde: «Budunu yahut iki uylugunu gönderdi.» ifadesi vardir.
Bu hadîsi Buhârî «Hibe» bahsinde; Ebû Dâvud ile Tirmizî «Et'ime»'de; Nesâî ile Ibnû Mâce «Sayd» bahsinde muhtelif râvilerden tahric etmislerdir.
Merru'z-Zehran: Mekke'ye yakm bir yerdir. Bugün oraya Batnu-Merr denilir. Mekke'ye bir konak mesafededir.

Bu yerin Medîne'ye onalti mil mesafede oldugunu söyleyenlerle Merrin bir köy Zahranin da bir vadiden ibaret bulundugunu ve Mekke'ye bes mil mesafede olup Medine tarafina düstügünü iddia edenler de vardir.

Bu Hadisden Çikarilan Hükümler:

1- Avi yakalamak için' kosmak caizdir. Gerçi Ebû Dâvud ile Tirmizî ve Nesâî'nin Hz. Ibni Abbâs 'dan rivayet ettikleri bir hadîste :
«Bir kimse avin ardindan giderse gaflete düser.» buyurulniussa da : O hadîsten murad namaz vaktini geçirmek gibi dinî yahut dünyevî bir maslahati kaçiracak derecede ta'kibi uzatmaktir.
2- Bir cemaat ava çikarlar da avi içlerinden biri vurur veya yakalarsa hayvan yakalayanin mali olur. Ötekilerin onda bir hakki olmaz.
3- Bir kimseye hediye veren sahis hediyesinin kabul edildigini söyleyebilir.
4- Tavsan etini yemek mubahtir, Dört mezhebin imamlariyle bütün ulemânin kavilleri budur. Yalniz Abdullah b. Amr b. Âs ile Abdurrahman b. Ebi Leylâ 'nin ve Ikrime'nin kerih gördükleri rivayet olunur. Tavsan etinin mubah oldugu hakkinda Hz. Câbir, Ammâr b. Yâsir, Muhammed b. Safvan , Ibnü Abbâs, Abdullah b. Ömer, Ebû Hüreyre sair birçok ashab-i kiramdan hadîsler rivayet olunmustur.

10- Avlanmada ve Düsmana Karsi Kendisinden Yardimlanilan Seyin Mubah Olusu ve Tas Atmanin Keraheti Babi

54- (1954) Bize Ubeydullah b. Muâz El Anberî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti, (Dedi ki) : Bize Kehmes, Ibnü Büreyde'den rivayet etti. Söyle demis: Abdullah b. Mugaffel arkadaslarindan bir adamin ufak tas attigini görmüs de ona :
— Tas atma! Çünkü Resûliillah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) tas atmaktan hoslanmazdi —yahut tas atmayi men ederdi—. Zîra bununla av avlanmaz, düsman da bozulmaz. Lâkin bu tas disi kirar ve gözü çikarir, dedi. Bundan bir müddet sonra o zatin tas attigini gördü ve ona sunu söyledi:
— Ben sana Resûlüllah (Sallallahü. Aleyhi ve SelUmy'm tas atmaktan hoslanmadigini —yahut tas atmaktan nehyederdigini— haber veriyorum, sonra senin tas attigini görüyorum. Seninle su ve su müddet zarfinda bir tek kelime konusmam.

(...) Bana Ebû Dâvud, Süleyman b. Ma'bet rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Osman b. Ömer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Kehmes bu isnadla bu hadîsin benzerini haber verdi.

55- (...) Bize Muhammed b. Müsennâ da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer ile Abdurraliman b. Mehdî rivayet ettiler. (Dediler ki) : Bize Su'be Kata'de'den, o da Ukbe b. Suhban'dan, o da Abdullah b. Mugaffel'den naklen rivayet etti. Söyle demis:
— Resûlüllah (Sallallahü Aleyhi ve Sellem) ufak tas atmaktan nehiy buyurdu.
Ibnü Ca'fer kendi hadîsinde söyle demistir: «Dedi ki: Çünkü bu tas ne düsmani bozguna ugratir. Ne de avi öldürür; Lâkin o disi kirar ve gözü çikarir.» Ibnü Mehdî ise: «Bu taslar düsmani bozguna ugratamaz» demis, «Gözü çikarir» kaydim anmamistir.

56- (...) Bize EbÛ Bekr b. Ebî Seybe de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ismail b. Uleyye, EyyÛb'dan, o da SaîJb. Cübeyr'den naklen rivayet etti ki; Abdullah b. Mugaffel'hvbir yakini tas atmis, o da kendisini menet-mis ve:
— Süphesiz Resûlüllah (SalIallahü Aleyhi ve Seliem) tas atmaktan men-etmis ve:
«Bu faslar ne bir av avlar, ne düsman bozar, tâkfn bunfar cfisi kirar ve gözü çikarir.» buyurmustur demis. Fakat yakini tas atmayi tekrarlamis, o da:

— Ben sana Resûlüllah (SallaUahü Aleyhi ve Selîem)'in bundan nehiy buyurdugunu anlatiyorum; sonra sen (yine) tas atiyorsun! Seninle ebe-diyyen konusmam! demis.

(...) Bize bu hadisi tbnI Ebî Ömer de rivayet etti. (Dedi ki) ; Bize Sekafî, Eyyûb'dan bu isnad ile bu hadîsin benzerini rivayet etti.
Bu hadîsi Buhârî «Zebâyih» bahsinde; Nesâi «DiyâU'da tahnc etmislerdir.
Hazf: Ufak tas veya çekirdek gibi seyleri elin bas parmagi ile se-hadet parmaginin arasina alarak atmaktir. Bundan hiç bir fayda hasil olmadigi, bilâkis zararindan korkuldugu için yasak edilmistir. Hadîs-i Se-rîfte tas atmanin hiç bir fayda temin etmedigi «Çünkü o ne düsmani bozguna ugratir, ne de avi Öldürür» cümleleriyle beyan buyurulmustur. Bu babda ufak tasa benzeyen seyler de tas hükmündedir.

Hadis-i Serif Su Hükümleri de Ihtiva Eder:

1- Düsmanla harpte veya avcilikta ise yarayan yahut lâzim olan bir seyi yapmak caizdir. Kuslari ekseriyetle öldürmeden düsüren sapan tas-lanyle avlamak bu kabildendir. Yalniz diri iken yetisip kesebilecegine vaziyet müsait olmalidir.
2- Ehl-i bid'at ile fasildan ve bilerek sünnete muhalefet edenleri daimî surette terk ederek onlarla konusmamak caizdir. Gerçi din kardesi ile üç günden fazla dargin durmak yasak edilmisse de bu darginlik nef-sânî ve dünyevî sebeplere ibtinâ eden darginliktir. Bid'atçilarla fâsiklara karsi darginlik ise dinî ve uhrevîdir. Bundan dolayi da ebediyyen devam etmesi caizdir.

11- Kesmeyi ve Öldürmeyi Güzel Becerme ve Biçagi Keskinlemeyi Emir Babi

57- (1955) Bize Ebû Bekr b. Ebî Scybe rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ismail b. Uleyye Halid EI-Hazzâ'dan, o da Ebû Kilabe'den, o da Ebû'I-Es'as'dan, o da Seddâd b. Evs'den naklen rivayet etti. (Söyle demis) : Iki sey var ki, bunlari Resûîüllah (Sailallahü Aleyhi ve SeHem)'den belledim. Buyurdular ki :
«Süphesiz Allah herseyde iyiligi farz kiîmistir. O halde siz öldürdügünüz vakit, öldürmeyi iyi yapin. Kestiginiz zaman da kesmeyi iyi becerin. Her biriniz biçagini bilesin. Ve kestigi hayvana rahat versin!»

(...) Bu hadîsi bize Yahya b. Yahya da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Huseym rivayet etti. H.
Bize Ishâk b. Ibrahim dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Abdül-Velihab Es-Sekafi haber verdi. H.
Bize Ebû Bekir b. Nâfi' de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Gunder r\-vâyet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. H.
Bize Abdullah b. Abdurrahman Ed-Dârimî de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Yûsuf Süfyan'dan naklen haber verdi. H.
Bize Ishâk h. Ihrahim dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Cerir, Man-sûr'dan naklen haber verdi.
Bu râvilerin hepsi Hâlid El-Hazzâ'dan Ibnü Uleyye hadîsinin isnadi ve mânasiyle rivayette bulunmuslardir.
Bu hadîs-i serif îslâm kaidelerinin en cem'iyyetlilerinden biridir. Müslümanin yaptigi her isi güzel ve yerli yerince yapmasi gerekir. Bu meyanda öldürme ve kesme islerinin dahi iyi yapilmasi emir buyurulmak-tadir. Öldürme emri hayvandan maada kisas ve hadd-i ser'i gibi insana ait öldürmelere de sâmildir. Binâenaleyh bunlarda da hadd-i tecavüz etmeden en güzel sekilde hareket etmek gerekir. Ölecek kimseyi aci çektirmeden birdenbire Öldürmeli, kesilecek insan veya hayvana e2iyet vermemek için kihç ve biçagi keskinlemeli, kesilecek hayvana biçagi göstermemeli. Hayvanlar birkaç tane ise birbirlerine karsi kesiîmemeüi, kesilecek yere sürüklenerek götürüîmemelidirler.
îslâm'da ser'î bir ceza olarak insan öldürmek yalniz namaz terke-dildigi zaman mesru olmustur. Sâfiîler'le Mâlikîler'eve Hanbelîler'e göre namazini kilmayan bir kimse hadden yani ser'î bîr ceza olarak Öldürülür.

Hanefîlere göre Öldürülmez, fakat namaz kilm-caya kadar hapsedilerek dövülür. Yol kesenlerle recm edilenler hakkinda gösterilen siddet ise bu hadisten müstesna olarak seriat sahibinin emriyle mesru' olmustur.

12- Hayvanlari Hapsederek Öldürmenin Yasaklanmasi Babi

58- (1956) Bize Muhammed b. Müsennâ rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Ça'fer rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be rivayet etti. (Dedi ki) : Hisâm b. Zeyd b. Enes b. Mâlik'i dinledim. Sunlari söyledi:
— Dedem Enes b. Mâlik ile birlikte hakem b. Eyyub'un evine girdim. Bir de ne göreyim, bir takim adamlar bir tavugu (hedef) dikmis, ona ok atiyorlar. Bunun üzerine Enes: «ResûJüllah (Sailalîahü Aleyhi ve Seliem) hayvanlarin hapsedilerek Öldürülmesini yasak etti.» dedi.

(...) Bu hadîsi bana Züheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd ile Abdurrahman b. Mehdî rivayet ettiler. H.
Bana Yahya b. Habîb dahî rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Hâlid b. Haris rivayet etti. H.
Bize Ebû Küreyb de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Üsâme rivayet etti. Bu râvilerin hepsi Su'be'den hu isnadla rivayette bulunmuslardir.

58- M- (1957) Bize UbeyduJIah b. Muâz rivayet etti. (Dedi ki) : Bize babam rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Su'be, Adiyy'den, o da Saîd b. Cübeyr'den, o da Ibnû Abbâs'dan naklen rivayet etti ki, Peygamber (Sallallahü Aleyhi ve Selkm) :
«Içinde cani bulunan bîr seyi hedef ittihaz etmeyin!» buyurmuslar.

(...) Bize bu hadîsi Muhamined b. Bessâr da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammed b. Ca'fer ile Abdurrahman b. Mehdî Su'be'den bu isnadla bu hadîsin mislini rivayet ettiler.

59- (1958) Bize Seybaii K Ferrûh ile Ebû Kâmil rivayet ettiler. Lâfiz Ebû Kâmil'indir. (Dediler ki) : Bize Ebû Avâne, Ebû Bisr'den, o da Saîd b. Cübeyr'den naklen rivayet etti. Saîd söyle demis:
— îbnü Ömer bir tavugu (hedef) dikerek ona ok atan birkaç kisinin yanina ugradi. Bunlar Ibn-ü Ömer'i görünce tavugun semtinden dagildilar. Ibnü Ömer:
— Bunu kim yapti? Süphesiz ResûIüllah (SaHallahii Aleyhi ve SeMem) bunu yapana lanet buyurmustur, dedi.

(...) Bana Ziiheyr b. Harb da rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Huseym rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Ebû Bisr, Saîd b. Cübeyr'den naklen haber verdi. (Söyle demis) :
— Ihnü Ömer Kureys'deii birkaç gencin yanina ugradi. Bunlar bir kusu hedef dikmis ona ok atiyorlardi. Oklarindan her isabet etmeyeni kusun sahibine veriyorlardi. Ibnü Ömer'i görünce dagildilar. Bunun üzerine Ibnü Ömer :
— Bunu kim yapti? Bunu yapana Allah lanet eylesin. Süphesiz Re-sûlüllah (SüllaUühü Aleyh; ye Sellem) :
«Içînde cani olan bir seyi hedef Iffihaz eden kimseyi lanet buyurmustur.» dedi.

60- (1959) Bana Muhaninied b. Hatim rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Yahya b. Saîd, Ibnü Cüreyc'den rivayet etti. H.
Bize Abd b. Humeyd de rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Muhammedi b. Jîekr haber verdi. (Dedi ki) : Bize Ibnü Cüreyc haber verdi. H.
Bana Harun b. Abdillah dahi rivayet etti. (Dedi ki) : Bize Haccâc rr. Muhammed rivayet etti. (Dedi ki) : Ibnü Cüreyc sunu söyledi : Bana Ebû'z-Zübeyr haber verdi ki; kendisi Câbir b. Abdillah'i sunu söylerken isitmis:

— Resûlüllah (Salh.linhü Aleyhi ve Sellem) hayvanlardan birinin kapali olarak öldürülmesini yasak etti.

Bu rivayetleri Buhari «Zebâyih» bahsinde; Ebû Dâvûd «Kitabu'I-Edâhi»'de tahrîc etmislerdir. Hakem b. Eyyûb, Haccâc-i Zâ1im'in amcasi ogludur. Basra'da onun naibi imis, Zalimligi hususunda amcasi ogluna benzedigi rivayet olunur.

Hadîs-i serifteki Sabr kelimesinden murad : Hayvani nisan alip öldürmek için hapsetmek veya baglamaktir. Bir canliyi hedef yaparak, onunla nisancilik talimleri yapmak dinen yasak edilmistir. Buradaki ne-hiy bunun haram oldugunu bildirir. Ibnü Ömer rivayetinde Re-sûlüllah (Sallallahu Aleyhi ve Seliem) 'in laneti de bunu gösterir. Canli hayvani hedef tutarak aticilik Ögrenmekte hiç bir maslahat yoktur. Bunu askerlerin yaptigi gibi tahta veya kartondan yapilmis hedeflerle ögrenmek pekâla mümkündür. Çünkü hayvani hedef almak ona eziyet oldugu gibi, maliyetini zayi etmek ve murdar öldürmek gibi zararlari da vardir.

Ukay1î'nin Hz. Semra 'dan rivayet ettigi bir hadîs-i serifte nisan almak için hedef yapilan hayvanin yenmesini Peygamber (SallaUahü Aleyhi ve Sellem)'in yasak ettigi bildirilmistir. Ukeylî söyle demektedir : «Hayvani baglayarak hedef yapmak suretiyle öldürmeyi yasak eden birçok sahîh hadîsler rivayet edilmistir. Fakat bu hadisten baska o hayvanin yenilmesini yasak eden hadîs yoktur.»

Be dr eddîn -i Aynî: «Diri iken yetisilerek kesilirse sapan tasiyle vurulan hayvani yemekte bir beis yoktur.» diyor.